

СУДОВА ПРАКТИКА ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Рішення, прийняті першою судовою палатою Вищого адміністративного суду України

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 5 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Черпіцької Л. Т., Васильченко Н. В., Розваляєвої Т. С. (судді), провівши попередній розгляд адміністративної справи за касаційною скаргою Управління ПФУ в Центральному районі м. Сімферополя АРК (далі — Управління) на постанову Окружного адміністративного суду АРК від 28 квітня 2009 р. та ухвалу Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 11 лютого 2010 р. у справі № 2-а-8614/08/4/0170 за позовом Управління до Київського відділу державної виконавчої служби Сімферопольського міського управління юстиції АРК (далі — Відділ ДВС) про зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

Управління звернулося до відділу ДВС з позовом про спонукання до виконання певних дій, а саме: відкрити виконавче провадження за постановою про стягнення штрафу з К., провести виконавчі дії стосовно виявлення і реалізації майна боржника, у встановлені законом строки повідомити про вжиті заходи.

В обґрунтування позовних вимог позивач посилається на те, що ним направлено на адресу відповідача постанову від 26 лютого 2004 р. № 10 за вих. № 995/05/15-01-5 про притягнення до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу на примусове виконання. Однак до часу судового розгляду відомостей про відкриття виконавчого провадження, повернення виконавчого документа, відмову у відкритті виконавчого провадження або закінчення виконавчого провадження позивач не отримав.

Постановою Окружного адміністративного суду АРК від 28 квітня 2009 р., залишеною без змін ухвалою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 11 лютого 2010 р., в задоволенні позову відмовлено.

На постанову Окружного адміністративного суду АРК від 28 квітня 2009 р. та ухвалу Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 11 лютого 2010 р. надійшла касаційна скарга Управління, в якій, посилаючись на неправильне застосування судами норм матеріального та процесуального права, ставиться питання про їх скасування та прийняття нового рішення про задоволення позову повністю.

Заслухавши суддю-доповідача, перевіrivши матеріали справи, обговоривши доводи касаційної скарги, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню з огляду на таке.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що 15 березня 2004 р. за № 995/05/15-01-5 позивач надіслав на адресу відповідача постанову від 26 березня 2004 р. № 000010 про притягнення К. до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу в розмірі 136 грн. Цю постанову відповідач отримав 17 березня 2004 р., що підтверджується штампом відповідача на супровідному листі позивача. Як вбачається із заперечень відповідача до позову, сама постанова від 26 лютого 2004 р. № 000010 у відповідача відсутня, що позбавляє його можливості відкрити виконавче провадження і провести виконавчі дії.

Відповідно до ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець у триденний строк з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження. В постанові про відкриття виконавчого провадження державний виконавець встановлює строк для добровільного виконання рішення, який не може перевищувати семи днів, та попереджає боржника про примусове виконання рішення після закінчення встановленого строку. Копія постанови про відкриття виконавчого провадження не пізніше наступного дня надсилається стягувачу, боржнику та органу (посадовій особі), який видав виконавчий документ.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог, суди попередніх інстанцій дійшли правильного висновку, що у зв'язку з неотриманням постанови про відкриття виконавчого провадження за постановою від 26 лютого 2004 р. № 000010, позивач повинен був дізнатися про порушення своїх прав у березні 2004 р. Однак позивач звернувся з позовом до суду 8 грудня 2008 р., тобто з пропуском строку, за умови, що відповідач наполягав на його застосуванні.

Таким чином, судова колегія дійшла висновку, що при вирішенні справи судами першої та апеляційної інстанцій правильно застосовано норми матеріального та процесуального права. Доводи касаційної скарги висновків суду не спростовують. За таких обставин підстав для задоволення касаційної скарги судова колегія не вбачає.

Згідно зі ст. 220 КАСУ суд касаційної інстанції перевіряє правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та

процесуального права, правової оцінки обставин у справі і не може досліджувати докази, встановлювати та визнавати доведеними обставини, що не були встановлені в судовому рішенні, та вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу.

Керуючись статтями 220, 220-1, 223, 224, 230, 231 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Управління відхилити, а постанову Окружного адміністративного суду АРК від 28 квітня 2009 р. та ухвалу Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 11 лютого 2010 р. залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення і може бути оскаржена до Верховного Суду України на підставах, у порядку та у строки, передбачені статтями 235–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 5 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Васильченко Н. В., Розваляєвої Т. С., Черпіцької Л. Т. (судді), розглянувши в порядку письмового провадження за наявними матеріалами адміністративну справу за касаційною скаргою Головного управління державного казначейства України в АРК на постанову Окружного адміністративного суду АРК від 27 листопада 2009 р. та ухвалу Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 14 травня 2010 р. у справі № 2а-4092/09/10/0170 за позовом сільськогосподарського кооперативу «Золоте руно» (далі — СГК «Золоте руно») до Управління агропромислового розвитку Чорноморської районної державної адміністрації АРК, Головного управління Державного казначейства України в АРК, третя особа — Міністерство аграрної політики АРК, про визнання протиправною бездіяльності та стягнення,

в с т а н о в и л а:

У березні 2009 р. СГК «Золоте руно» звернувся до суду з позовом, у якому просив визнати протиправною бездіяльність Управління агропромислового розвитку Чорноморської РДА з неподання до Головного управління Державного казначейства України в АРК платіжного доручення для перерахування спеціальної дотації у сумі 177 500 грн на поточний рахунок СГК

«Золоте руно»; визнати протиправною бездіяльність Головного управління Державного казначейства України в АРК з неперерахування спеціальної дотації у сумі 177 500 грн на поточний рахунок СГК «Золоте руно» та стягнути з Державного бюджету України на його користь 177 500 грн спеціальної дотації за наявність у 2008 р. поголів'я вівцематок та ярок старше одного року.

Постановою Окружного адміністративного суду АРК від 27 листопада 2009 р., залишеною без змін ухвалою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 14 травня 2010 р., позов задоволено частково. Стягнуто з Державного бюджету України на користь СГК «Золоте руно» 146 881 грн 25 коп. спеціальної дотації за наявність у 2008 р. поголів'я вівцематок та ярок старше одного року. У задоволенні інших позовних вимог відмовлено.

Не погоджуючись із прийнятими у справі судовими рішеннями, Головне управління державного казначейства України в АРК подало касаційну скаргу, в якій ставить питання про їх скасування та ухвалення нового рішення про відмову у задоволенні позову. Касаційна скарга мотивована неправильним застосуванням судами норм матеріального та процесуального права.

Заслухавши доповідача, перевіrivши матеріали справи на предмет повноти та всебічності дослідження обставин, обґрунтованості застосуванням норм матеріального та процесуального права до спірних правовідносин, вивчивши доводи касаційної скарги, колегія суддів не знаходить підстави для задоволення касаційної скарги з огляду на таке.

Відповідно до п. 31 Порядку використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку тваринництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 348 (далі — Порядок № 348), спеціальна дотація за поголів'я вівцематок і ярок старше одного року надається сільськогосподарським підприємствам та фізичним особам, зокрема, за наявне поголів'я вівцематок і ярок старше одного року, які з 1 січня 2007 р. до 1 січня 2008 р. утримували не менш як 30 голів таких вівцематок і ярок у розмірі не більш як 100 грн за кожну наявну вівцематку і ярку старше одного року.

Пунктом 3 Порядку № 348 встановлено, що розподіл бюджетних коштів між Міністерством аграрної політики АРК, головними управліннями агропромислового розвитку обласних і управліннями промисловості та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрації здійснює Мінагрополітики за погодженням з Мінфіном протягом п'яти робочих днів після затвердження цього Порядку пропорційно обсягу виробництва і реалізації продукції тваринництва, поголів'ю сільськогосподарських тварин на 1 січня поточного року (згідно з даними статистики) з урахуванням критеріїв мінімальної кількості поголів'я. У свою чергу Міністерство аграрної політики

АРК здійснює розподіл бюджетних коштів між районами в триденний строк після доведення до відома відомостей про обсяги тваринницької дотації. Після затвердження розподілу бюджетних коштів Мінагрополітики протягом трьох робочих днів подає Державному казначейству реєстр змін розподілу показників зведених кошторисів та планів асигнувань у розрізі регіонів пропорційно затвердженому розподілу бюджетних коштів. Міністерство аграрної політики АРК протягом трьох робочих днів після надходження від Мінагрополітики інформації про розподіл бюджетних коштів затверджує кошториси та плани асигнувань у розрізі районів та передає їх відповідним органам Державного казначейства. Бюджетні кошти розподіляються Мінагрополітики протягом одного робочого дня пропорційно обсягам, затвердженим у планах асигнувань на відповідний період, і перераховуються Міністерству аграрної політики АРК, головним управлінням агропромислового розвитку обласних і управлінням промисловості та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрацій. Одержані бюджетні кошти Міністерство аграрної політики АРК протягом одного робочого дня розподіляє пропорційно сумах, затвердженим у планах асигнувань на відповідний рік, і перераховує управлінням агропромислового розвитку районних держадміністрацій. Перерахування бюджетних коштів на відкриті в установах банків рахунки сільськогосподарських підприємств та фізичних осіб управління агропромислового розвитку районних і управління промисловості та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрацій здійснюють відповідно до Порядку обслуговування державного бюджету за видатками, затвердженого Державним казначейством.

Згідно з ч. 1 п. 11 Порядку № 348 управління агропромислового розвитку районних і управління промисловості та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрацій на підставі документів, поданих сільськогосподарськими підприємствами та фізичними особами, визначених п. 10 Порядку:

— визначають протягом двох банківських днів обсяги дотації сільськогосподарським підприємствам та фізичним особам за вирощену і продану худобу та птицю і складають відомість за формою згідно з додатком 2;

— подають відповідним органам Державного казначейства платіжні доручення та відомість за формою згідно з додатком 2 для перерахування дотації за вирощену і продану худобу та птицю на поточні рахунки сільськогосподарських підприємств та фізичних осіб.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що на підставі постанови Окружного адміністративного суду АРК від 27 жовтня 2008 р. у справі № 2а-2752/08/2 про визнання протиправним та скасування рішення про відмову СГК «Золоте руно» у наданні дотації за наявність поголів'я вівцематок та ярок старше одного року, комісією з питань надання спеціальної дотації з

державного бюджету України за наявність поголів'я вівцематок і ярок старше одного року в 2008 р. сільськогосподарським підприємствам і фізичним особам по Чорноморському району, створеною Управлінням агропромислового розвитку Чорноморської РДА АРК (далі — Комісія), прийнято рішення про включення в реєстр сільськогосподарських підприємств, які мають право на отримання спеціальної дотації за наявність вівцематок і ярок старше одного року, СГК «Золоте руно». Крім того, відповідно до протоколу від 27 листопада 2008 р. № 6 Комісією прийнято рішення про визначення спеціальної дотації та встановлено суму спеціальної дотації у розмірі 146 881 грн 25 коп. за наявність у позивача 1 775 голів вівцематок і ярок старше одного року.

Після прийняття рішення про надання спеціальної дотації СГК «Золоте руно» Чорноморська РДА АРК відповідно до Порядку № 348 звернулася до Міністерства аграрної політики АРК для здійснення перерозподілу грошових коштів Державного бюджету України, наданих за цією програмою, та направлення їх управлінню агропромислового розвитку Чорноморської РДА для подальшого перерахування допомоги у сумі 146 881 грн 25 коп на рахунок позивача. Крім того, надано відомість від 8 грудня 2008 р. № 881 про наявність поголів'я вівцематок та ярок старше одного року у СГК «Золоте руно» та суму спеціально нарахованої дотації.

Водночас Міністерством аграрної політики АРК всупереч п. 3 Порядку № 348 та у зв'язку з відсутністю вільних коштів, наданих з державного бюджету для надання спеціальної дотації, а також відсутністю додаткових джерел фінансування суми дотації у розмірі 146 881 грн 25 коп., не було проведено відповідного перерозподілу коштів.

За таких обставин Управлінням агропромислового розвитку Чорноморської РДА не було подано відповідним органам Державного казначейства платіжні доручення та відомість за встановленою формою для перерахування дотації за утримання вівцематок і ярок старше одного року на поточний рахунок позивача, а отже, органами Державного казначейства не було здійснено перерахування коштів СГК «Золоте руно».

Зважаючи на викладене, рішення судів попередніх інстанцій про часткове задоволення позову та стягнення з Державного бюджету України на користь СГК «Золоте руно» спеціальної дотації за наявність у 2008 р. поголів'я вівцематок та ярок старше одного року у розмірі 146 881 грн 25 коп., визначеному відповідним рішенням Комісії, ґрунтуються на всебічному, повному і об'єктивному розгляді в судовому засіданні усіх обставин справи в їх сукупності. Судами правильно встановлено характер спірних взаємовідносин та обґрунтовано застосовано норми матеріального права до їх вирішення. Порушень норм процесуального закону, які б могли призвести до прийняття неправильного рішення, не встановлено. Твердження касаційної скарги зазначений висновок суду не спростовують.

Відповідно до ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

На підставі наведеного, керуючись статтями 220, 222, 224, 230, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Головного управління державного казначейства України в АРК залишити без задоволення.

Постанову Окружного адміністративного суду АРК від 27 листопада 2009 р. та ухвалу Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 14 травня 2010 р. у справі № 2а-4092/09/10/0170 залишити без змін.

Відповідно до ч. 5 ст. 254 КАСУ ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, і оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, в порядку та у строки, визначені статтями 236–238, 239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 5 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Бим М. Є. (головуючий, доповідач), Харченка В. В., Чалого С. Я. (судді), за участю представників: ТОВ «Трансшип» — О., Державної екологічної інспекції Північно-Західного регіону Чорного моря — Ф., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за касаційною скаргою ТОВ «Трансшип» на постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 14 грудня 2011 р. у справі № 2а-1570/11 за позовом ТОВ «Трансшип» до Державної екологічної інспекції з охорони довкілля Північно-Західного регіону Чорного моря, державних інспекторів Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря А. О. та А. Р. про визнання дій протиправними,

в с т а н о в и л а:

У квітні 2011 р. ТОВ «Трансшип» звернулося до суду з адміністративним позовом до Державної екологічної інспекції з охорони довкілля Північно-

Західного регіону Чорного моря (правонаступником якої є Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря), державних інспекторів Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря А. О. та А. Р. про визнання протиправними дій посадових осіб щодо неприбуття у складі комісії з оформлення прибуття теплоходу «Аліна» та нездійснення екологічного контролю судна, а також про визнання протиправними дій щодо складання актів про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та від 19 квітня 2011 р. у зв'язку з непроходженням судном «Аліна» екологічного контролю.

Позовні вимоги обґрунтовувало тим, що судно «Аліна» знаходиться в розпорядженні ТОВ «Трансшип» на підставі укладеного стандартного бербоутного чартеру Балтійського і міжнародного морського комітету (БІМКО), кодова назва «Беркон-89», ТОВ «Трансшип» здійснює управління судном «Аліна».

11 квітня 2011 р., а саме за три доби до приходу судна в пункт пропуску ДП «Одеський морський торговельний порт», на адресу начальника та капітана порту надійшов лист державного інспектора — провідного спеціаліста Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря Н. від 11 квітня 2011 р. № 23, яким приписувалось не проводити вантажні операції з судном «Аліна» до отримання окремого узгодження держінспекції з причини неможливості передбачити ситуацію, яка складеться під час перевірки судна.

14 квітня 2011 р. о 00 год 15 хв судно «Аліна» прибуло в пункт пропуску ДП «Одеський морський торговельний порт» та пришвартувалося для проходження процедур, пов'язаних із «відкриттям кордону», а також для навантаження залізородного концентрату, належного російській компанії «Метал—Інвест», слідував транзитом з Росії до Китаю. На борт судна прибула комісія у складі представників митної та прикордонної служби. Представники поста екологічного контролю на комісію не з'явилися, про що було складено відповідний акт. По закінченню роботи комісії судну було дозволено «вільну практику».

14 квітня 2011 р. на борт теплохода «Аліна» прибули держінспектори поста екологічного контролю Н. С. та П. С. з представником прикордонної служби Л., але через деякий час, не зустрівшись з адміністрацією судна, комісія покинула борт судна, а згодом агентом було отримано акт екологічної служби про відмову допуску на судно для виконання посадових обов'язків, а також про встановлення наявності олійної плівки площею 10 кв. м в акваторії порту, яка утворилася внаслідок витікання рідини зі шпигату судна «Аліна».

Того ж дня 14 квітня 2011 р., о 15 год 30 хв держінспектор поста екологічного контролю А. О. склав акт про затримку транзитного залізородного

концентрату, виготовленого «Лебединський ГОК» (Російська Федерація), у зв'язку з тим, що судно «Аліна» не пройшло екологічний контроль через порушення природоохоронного законодавства.

За результатами комісійної перевірки спеціалістів ДП «Одеський морський торговельний порт» від 14 квітня 2011 р. не було виявлено підтікань нафтопродуктів по бортах теплоходу «Аліна» та їх розливів на палубі судна. Радужна плівка плями відокремлена від борту судна та дрейфувала під впливом вітру. Зазначені висновки було задокументовано.

19 квітня 2011 р. держінспектором екологічної служби А. Р. було складено акт затримки вантажу, навантаженого на судно «Аліна», у зв'язку з непроходженням судном екологічного контролю, оформленням судової екологічної декларації на теплоході «Аліна» згідно з п. 4.3.3 наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження Положення про екологічний контроль у пунктах пропуску через державний кордон та в зоні діяльності регіональних митниць і митниць» від 8 вересня 1999 р. № 204. У зв'язку з цим для попередження порушення природоохоронного законодавства адміністрації судна подальший рух вантажу було заборонено, а на екологічній декларації вантажу № 25115 поставлено штамп «Екологічний контроль ввіз/вивіз заборонено».

Позивач зазначає, що з боку адміністрації теплоходу «Аліна» не було жодного порушення природоохоронного законодавства, що підтверджується актом, складеним ДП «ОМТП». Інспекторами Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря не було здійснено своєчасного виконання процедури екологічного контролю, екологічний контроль було здійснено з перевищенням часу, встановленого технологічною схемою пропуску через державний кордон, за результатом якого було здійснено безпідставне та необгрунтоване затримання вантажу та транспортного засобу, яке слідувало транзитом через територію України, що, в свою чергу, на думку позивача, є неправомірним втручанням у господарську діяльність ТОВ «Трансшип».

Також позивач зазначає, що на борт судна «Аліна» планувалося навантажити партію транзитного вантажу залізрудного концентрату виробництва «Лебединський ГОК», який є безпечним. При ввезенні на територію України зазначений вантаж пройшов екологічний контроль, що підтверджується митною транзитною декларацією, яка була оформлена на підставі відповідних відміток, проставлених представником екологічної інспекції на залізничних накладних при перетинанні вантажем Державного кордону України.

Таким чином, позивач вважає, що, якщо законодавством не передбачені обмеження щодо вантажу, у випадку виникнення претензій до судна затримування вантажу є незаконним, тому дії держінспекторів з винесення

актів про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та від 19 квітня 2011 р. є протиправними.

На підставі викладених обставин позивач просив позов задовольнити.

Постановою Одеського окружного адміністративного суду від 20 червня 2011 р. позов задоволено частково. Визнано протиправними дії держінспекторів Державної екологічної інспекції по охороні довкілля Північно-Західного регіону Чорного моря А. О. та А. Р., які виявилися у складанні акта про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та акта про затримку вантажу від 19 квітня 2011 р. у зв'язку з непроходженням судом «Аліна» екологічного контролю. В задоволенні решти позовних вимог відмовлено.

Постановою Одеського апеляційного адміністративного суду від 14 грудня 2011 р. скасовано постанову суду першої інстанції та ухвалено нове рішення, яким у задоволенні позову відмовлено.

В касаційній скарзі ТОВ «Трансшип» просить скасувати зазначене судове рішення апеляційного суду як таке, що ухвалено з порушенням норм матеріального та процесуального права, та залишити в силі постанову суду першої інстанції, яку вважає законною та обгрунтованою.

Перевіривши матеріали справи, правильність застосування судами попередніх інстанцій норм процесуального та матеріального права, обговоривши доводи касаційної, колегія суддів доходить висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню з огляду на таке.

Частково задовольняючи позов, суд першої інстанції мотивував своє рішення тим, що у Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря були відсутні правові підстави зупиняти вантажні роботи на судні «Аліна», у зв'язку з чим дії держінспекторів Державної екологічної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря А. О. та А. Р., які виявилися у складанні актів про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та від 19 квітня 2011 р. у зв'язку з непроходженням судом «Аліна» екологічного контролю, були неправомірними. Суд зазначив, що в порушення п. 2.3 наказу № 204 акти про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та від 19 квітня 2011 р. було складено за відсутності представника митної служби.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції та ухвалюючи нове рішення про відмову в задоволенні позову, апеляційний суд керувався тим, що в порушення Типової технологічної схеми пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, затвердженої постановою КМУ від 24 грудня 2003 р. № 1989, позивачем не було повідомлено Державну екологічну інспекцію по охороні довкілля Північно-Західного регі-

ону Чорного моря в установленому порядку про прибуття судна та формування комісії. Таким чином, колегія суддів апеляційного суду дійшла висновку про відсутність підстав для задоволення адміністративного позову ТОВ «Трансшип».

Однак такий висновок апеляційного суду не ґрунтується на нормах матеріального права та спростовується наявними в матеріалах справи доказами.

З матеріалів справи вбачається, що 11 квітня 2011 р. в пункт пропуску ДП «Одеський торговельний порт» надійшов лист держінспектора Н., згідно з яким вантажні операції з судном «Аліна» до отримання окремого узгодження з екологами було заборонено. Причина — грубе порушення вимог чинного законодавства під час перебування в інших портах України.

З листа-повідомлення агента судна в особі ДП «Трансшип» вбачається, що 13 квітня 2011 р. було повідомлено про заходження судна до порту з призначенням приходної комісії на 14 квітня 2011 р. о 00 год, вказаний лист було надіслано факсом о 22 год 39 хв.

Відповідно до положень п. 10 постанови КМУ «Про затвердження типової технологічної схеми пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними» від 24 грудня 2003 р. № 1989 у пунктах пропуску для морського, річкового та паромного сполучення посадовою особою інспекції державного портового нагляду здійснюється контроль суден з метою забезпечення безпеки плавання. Усі види контролю у пунктах пропуску для морського, річкового та паромного сполучення здійснюються комісією, що складається з представників органу охорони державного кордону, митного органу, адміністрації порту та агентської організації (морського агента). У разі коли законодавством передбачено здійснення інших видів контролю, до складу комісії включаються представники відповідних контролюючих органів.

Комісію очолює посадова особа органу охорони державного кордону. Капітан судна або представник агентської організації (морський агент) не пізніше ніж за 4 години до приходу (відходу) судна подає до органу охорони державного кордону і митного органу заявку на здійснення контролю судна з наступним уточненням її змісту за 1 годину до початку контролю. Комісія створюється на замовлення адміністрації порту або представника агентської організації (морського агента), які забезпечують перевезення членів комісії до місця контролю та у зворотному напрямі.

Судом встановлено, що 14 квітня 2011 р. о 00 год 15 хв судно «Аліна» прибуло в пункт пропуску ДП «Одеський торговельний порт» та пришвартувалося біля причалу для проходження процедури «відкриття кордону», за результатом роботи комісії судну було дозволено «вільну практику».

Відповідно до п. 2 постанови КМУ від 24 грудня 2003 р. № 1989 «судно з відкритим кордоном» — це судно, що прибуло з-за кордону в Україну і пройшло прикордонний контроль.

Згідно з п. 2.8 наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження Положення про екологічний контроль у пунктах пропуску через державний кордон та в зоні діяльності регіональних митниць і митниць» від 8 вересня 1999 р. № 204 держінспектори входять до складу комісії з приймання суден, поїздів, літаків, автотранспорту, контейнерів, багажів і поштових відправлень, що надходять в Україну з інших країн.

Відповідно до постанови КМУ «Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон» від 20 березня 1995 р. № 198 екологічний контроль в пункті пропуску через державний кордон — «Одеський морський торговельний вантажний порт» здійснюється цілодобово.

Отже, держінспектори входили до складу комісії з приймання судна «Аліна», яке прибуло з-за кордону (каботажність підтверджена не була), а тому неправомірно не прибули на «відкриття кордону», у зв'язку з чим мала місце неправомірна бездіяльність Інспекції як суб'єкта владних повноважень.

Про неприбуття держінспекторів було складено акт капітаном судна, агентом, прикордонною службою та митницею.

По закінченню процедури «відкриття кордону» комісією було дозволено судну «вільну практику».

Відповідно до п. 2 постанови КМУ від 24 грудня 2003 р. № 1989 вільна практика — заходження судна закордонного плавання в порт та початок вантажних операцій без участі комісії на борту судна, за рішенням уповноважених здійснювати відповідний контроль державних органів, що приймається на підставі відомостей, отриманих до прибуття судна.

Екологічна служба прибула на судно 14 квітня 2011 р. о 12 год 10 хв з представником прикордонної служби Л. Екологічний контроль судна здійснено не було.

Того ж дня агенту судна було передано акт обстеження судна, згідно з яким було встановлено факт порушення природоохоронного законодавства (забруднення акваторії порту нафтопродуктами). Представник прикордонної служби від підпису відмовився.

Згідно з пунктами 4.19, 4.24 наказу Мінохорони навколишнього середовища України «Про затвердження Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства» від 10 вересня 2008 р. № 464 при встановленні під час перевірки порушення суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо охорони територіальних і внутрішніх морських вод від забруднення і засмі-

чення (ст. 59-1 КУпАП), крім акта перевірки, складається протокол про адміністративні правопорушення українською та англійськими мовами відповідно до Положення про порядок обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних внаслідок забруднення із суден, кораблів та інших плаваючих засобів територіальних і внутрішніх морських вод України, затвердженого наказом Мінекобезпеки України від 29 жовтня 1995 р. № 116.

Припис щодо усунення порушень природоохоронного законодавства складається у двох примірниках, один з яких не пізніше п'яти робочих днів з дня складення акта надається керівнику суб'єкта господарювання чи уповноваженій ним особі для виконання, другий з підписом такої особи залишається в органі Мінприроди, який здійснював перевірку.

14 квітня 2011 р. о 15 год 30 хв відповідно до акта затримки вантаж навантажується на транспортний засіб, який не пройшов екологічний контроль через порушення правоохоронного законодавства.

Того ж дня держінспектор телефонограмою видає припис начальнику порту про заборону проведення будь-яких робіт на судні «Аліна».

Листом начальника порту від 14 квітня 2011 р. на адресу поста екологічного контролю було повідомлено, що розливів та підтікань біля борту та на борті судна «Аліна» не виявлено, що підтверджується актом комісійного обстеження від 14 квітня 2011 р.

Таким чином, джерело забруднення відповідачем встановлено не було, протокол про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства складено не було, офіційний припис на адресу керівництва ДП «ОМТП» не надсилався.

19 квітня 2011 р. відповідачем було знову складено акт затримки у зв'язку з неусуненням порушення природоохоронного законодавства з боку адміністрації судна.

Відповідно до положень п. 2.3 наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження Положення про екологічний контроль у пунктах пропуску через державний кордон та в зоні діяльності регіональних митниць і митниць» від 8 вересня 1999 р. № 204 у разі виявлення порушень природоохоронного законодавства України, відсутності дозвільних документів або коли зовнішній огляд вказує на очевидну невідповідність вигляду і властивостей вантажу змістові супровідних документів, держінспектор: припиняє подальший його рух; складає в присутності експедитора, вантажоперевізника або представника транспортного вузла (станції, поста) та старшого зміни митної служби акт у дозвільній формі про виявлене порушення; у товаротранспортній накладній проставляє штамп «ввіз/вивіз заборонено»; при неможливості усунення виявлених порушень — повертає вантаж вантажовідправнику.

В порушення наведеної норми акти про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та від 19 квітня 2011 р. було складено за відсутності представника митної служби.

Відповідно до п.1 постанови КМУ «Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон» від 20 березня 1995 р. № 198 під час транзитних перевезень екологічний контроль вантажів здійснюється у місцях їх перевантаження на території України; у пунктах пропуску через державний кордон у разі перевезення небезпечних речовин і небезпечних відходів.

Судом встановлено, що партія вантажу залізорудного концентрату виробництва «Лебединський ГОК», який є безпечним, пройшов екологічний контроль, що підтверджується митною транзитною декларацією, оформленою на підставі відповідних поміток, проставлених представниками Державної екологічної інспекції на залізничних накладних при перетинанні вантажем Державного кордону України.

З урахуванням викладеного суд першої інстанції дійшов правильного висновку, що у Державної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря були відсутні правові підстави зупиняти вантажні роботи на судні «Аліна», та правильно визнав дії держінспекторів Державної екологічної інспекції по охороні навколишнього природного середовища Північно-Західного регіону Чорного моря А. О. та А. Р., які виявилися у складанні акта про затримку вантажу від 14 квітня 2011 р. та акта про затримку вантажу від 19 квітня 2011 р. у зв'язку з непроходженням судом «Аліна» екологічного контролю, неправомірними.

Оскільки апеляційний суд неправильно застосував норми матеріального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення, а суд першої інстанції вирішив спір з додержанням норм матеріального та процесуального права, зазначена обставина відповідно до ч. 1 ст. 226 КАСУ є підставою для скасування оскарженої в касаційному порядку постанови апеляційного суду та залишення в силі постанови суду першої інстанції.

Керуючись статтями 221, 223, 226, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу ТОВ «Трансшип» задовольнити.

Постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 14 грудня 2011 р. скасувати.

Постанову Одеського окружного адміністративного суду від 20 червня 2011 р. залишити в силі.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення та може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, у строки та в порядку, що встановлені статтями 237, 238, 239-1 КАСУ.

У Х В А Л А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 5 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Васильченко Н. В., Розваляєвої Т. С., Черпіцької Л. Т. (судді), розглянувши в порядку письмового провадження за наявними матеріалами адміністративну справу за касаційною скаргою ТОВ «Донбаснафтопродукт» на постанову Луганського окружного адміністративного суду від 17 травня 2010 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 22 липня 2010 р. у справі № 2а-2475/10/1270 за позовом ТОВ «Донбаснафтопродукт» до Контрольно-ревізійного управління у Луганській області (далі — КРУ), третя особа — Державне підприємство «Луганськвугілля» (далі — ДП «Луганськвугілля»), про визнання бездіяльності неправомірною та зобов'язання вчинити дії,

в с т а н о в и л а:

У квітні 2010 р. ТОВ «Донбаснафтопродукт» звернулося до суду з позовом, у якому просило визнати незаконною бездіяльність відповідача щодо відмови у розгляді скарги ТОВ «Донбаснафтопродукт» від 11 березня 2010 р. № 22/н, зобов'язати відповідача належним чином розглянути скаргу ТОВ «Донбаснафтопродукт» від 11 березня 2010 р. № 22/н, зробити відповідні письмові висновки та здійснити відповідні дії за результатом розгляду цієї скарги, а також зобов'язати відповідача надати письмову відповідь позивачу за результатами розгляду скарги у передбачений законом термін.

Постановою Луганського окружного адміністративного суду від 17 травня 2010 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 22 липня 2010 р., у задоволенні позову відмовлено.

Не погоджуючись із прийнятими у справі судовими рішеннями, ТОВ «Донбаснафтопродукт» подало касаційну скаргу, в якій ставить питання про їх скасування та ухвалення нового рішення про задоволення позову. Касаційна скарга мотивована неправильним застосуванням судами норм матеріального та процесуального права.

Заслухавши доповідача, перевіrivши матеріали справи на предмет повноти та всебічності дослідження обставин, обґрунтованості застосуванням норм матеріального та процесуального права до спірних правовідносин, вивчивши доводи касаційної скарги, колегія суддів не знаходить підстав для задоволення касаційної скарги з огляду на таке.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що ТОВ «Донбаснафтопродукт» звернулося до КРУ зі скаргою від 11 березня 2010 р. № 22/н, у якій просило дати оцінку діям ДП «Луганськвугілля», яке 9 березня 2010 р. про-

водило торги на закупівлю продуктів нафтоперероблення рідких (мастил, масла), але 10 березня 2010 р. заявлені торги було скасовано у порядку ст. 62 Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, затвердженого постановою КМУ від 17 жовтня 2008 р. № 921 (далі — Положення № 921), було відхилено всі тендерні пропозиції.

За результатами розгляду вказаної скарги КРУ надало відповідь від 22 березня 2010 р. № 12-05-14-14/2534, у якій вказано на відсутність у КРУ підстав для проведення позапланової перевірки правильності застосування законодавства у сфері державних закупівель у ДП «Луганськвугілля», а також додатково повідомлено, що під час проведення планових контрольних заходів у II кварталі 2010 р. працівниками управління особливу увагу буде приділено питанням закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти у ДП «Луганськвугілля».

Відмовляючи у задоволенні позову, суди правильно керувалися тим, що відповідно до ч. 3 ст. 8 Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» органи контрольно-ревізійної служби розглядають листи, заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань.

Згідно з п. 6 розділу III Порядку розгляду звернень та організації особистого прийому громадян в органах державної контрольно-ревізійної служби, затвердженого наказом Головного контрольно-ревізійного управління України від 28 жовтня 2008 р. № 383, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 грудня 2008 р. за № 1242/15933, за зверненнями, у яких повідомляється про факти порушень на підприємствах, в установах чи організаціях, підконтрольних органам ДКРС, законодавства з фінансових питань, приймається одне з рішень щодо: а) включення питань, поставлених у зверненні, до програми планової виїзної ревізії, яка вже розпочата або буде проводитись в порядку, встановленому законодавством; б) призначення позапланової виїзної ревізії у випадку, визначеному п. 3 ч. 5 ст. 11 Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні»; в) відмови у проведенні ревізії у випадках, коли вирішення поставлених у зверненні питань не входить до компетенції органів ДКРС, коли зазначені питання вже були перевірені попередніми ревізіями.

Водночас відповідно до п. 85 Положення № 921 будь-який учасник, який вважає, що він зазнав або може зазнати збитків внаслідок порушення замовником процедур закупівель, встановлених цим Положенням, може оскаржити дії, рішення, бездіяльність замовника. Об'єктом оскарження не може бути: зроблений замовником вибір процедури закупівлі; рішення замовника про відхилення всіх тендерних пропозицій.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що скарга ТОВ «Донбаснафтопродукт» від 11 березня 2010 р. № 22/н всупереч п. 85 Положення № 921

стосувалася дій ДП «Луганськвугілля» щодо відхилення всіх тендерних пропозицій, а отже, колегія суддів погоджується з висновком про правомірність оскаржуваних дій КРУ, пов'язаних з розглядом скарги позивача.

Таким чином, рішення судів попередніх інстанцій про відмову у задоволенні позову ґрунтуються на всебічному, повному і об'єктивному розгляді в судовому засіданні усіх обставин справи в їх сукупності. Судами правильно встановлено характер спірних взаємовідносин та обґрунтовано застосовано норми матеріального права до їх вирішення. Порушень норм процесуального закону, які б могли призвести до прийняття неправильного рішення, не встановлено. Твердження касаційної скарги зазначений висновок суду не спростовують.

Відповідно до ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

На підставі наведеного, керуючись статтями 220, 222, 224, 230, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу ТОВ «Донбаснафтопродукт» залишити без задоволення.

Постанову Луганського окружного адміністративного суду від 17 травня 2010 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 22 липня 2010 р. у справі № 2а-2475/10/1270 залишити без змін.

Відповідно до ч. 5 ст. 254 КАСУ ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, і оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, у порядку та у строки, визначені статтями 236–238, 239-1 КАСУ.

ПОСТАНОВА ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ *від 5 липня 2012 р.*

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Бим М. Є. (головуючий, доповідач), Харченка В. В., Чалого С. Я. (судді), розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за касаційною скаргою Черкаського територіального управління Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі — Управління) на постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 7 вересня 2010 р. та ухва-

лу Київського апеляційного адміністративного суду від 10 травня 2011 р. у справі № 2а-4064/10/2370 за позовом ТОВ «Компанія з управління активами “Добробуд-Інвест” (далі — Товариство) до Управління про скасування постанови,

В С Т А Н О В И Л А :

У серпні 2010 р. Товариство звернулося до суду з позовом до Управління про скасування постанови від 9 серпня 2010 р. № 3-ЧКл про накладення санкцій за правопорушення, якою за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» на позивача накладено штраф у розмірі 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 1 190 грн.

Позовні вимоги обґрунтовувало тим, що позивач не виступав як суб'єкт первинного фінансового моніторингу, а був стороною у договірних правовідносинах (контрагент) та діяв у межах чинного законодавства, а тому і застосування до нього фінансових санкцій є неправомірним.

Постановою Черкаського окружного адміністративного суду від 7 вересня 2010 р., залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 10 травня 2011 р., позов задоволено.

В касаційній скарзі Управління просить скасувати зазначені вище судові рішення як такі, що ухвалені з порушенням норм матеріального права, та ухвалити нове судове рішення, яким у задоволенні позову відмовити в повному обсязі.

В запереченнях на касаційну скаргу позивач просить залишити касаційну скаргу без задоволення, а ухвалені у справі судові рішення, як законні та обґрунтовані, залишити без змін.

Перевіривши матеріали справи, правильність застосування судами попередніх інстанцій норм матеріального і процесуального права, правової оцінки обставин у справі, обговоривши доводи касаційної скарги та заперечень на неї, колегія суддів доходить висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню з огляду на таке.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції, з яким погодився апеляційний суд, мотивував своє рішення тим, що оскаржувана постанова відповідача є протиправною та такою, що прийнята з порушенням норм чинного законодавства України.

Однак з такими висновками судів попередніх інстанцій погодитись не можна з огляду на наведене нижче.

Як вставлено судом та вбачається з матеріалів справи, Товариство здійснює професійну діяльність на ринку цінних паперів на підставі ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів — діяльності з управління активами інституційних інвесторів, виданої Державною комісією

з цінних паперів та фондового ринку 19 серпня 2006 р. строком дії до 19 серпня 2011 р.

23 червня 2010 р. до Управління надійшов лист від 16 червня 2010 р. № 12/03/78-ДСК ДКЦПФР щодо ймовірності порушення суб'єктом первинного фінансового моніторингу, професійним учасником ринку цінних паперів — Товариством вимог ст. 5 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

За результатами перевірки було складено акт від 9 серпня 2010 р., у якому зазначено про порушення позивачем вимог ч. 3 ст. 5 Закону № 249-IV в частині незабезпечення виявлення і реєстрації фінансових операцій, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу.

Так, з копії платіжного доручення від 30 грудня 2009 р. № 213_86_К вбачається, що К. через філію ВАТ «ВТБ банк» у м. Черкасах на рахунок Товариства внесено готівкою кошти в розмірі 219 555 грн за іменні безпроцентні облигації згідно з договором від 30 грудня 2009 р. № 53-156-Б, 47-А.

На підставі вказаного акта від 9 серпня 2010 р. уповноваженою особою Управління Г. винесено постанову № 3-ЧКл про накладення санкцій за правопорушення у розмірі 1 190 грн.

Згідно з ч. 2 ст. 4 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) суб'єктами первинного фінансового моніторингу є:

- банки, страхові та інші фінансові установи;
- платіжні організації, члени платіжних систем, еквайрингові та клірингові установи;
- товарні, фондові та інші біржі;
- професійні учасники ринку цінних паперів;
- інститути спільного інвестування;
- гральні заклади, ломбарди, юридичні особи, які проводять будь-які лотереї;
- підприємства, організації, які здійснюють управління інвестиційними фондами чи недержавними пенсійними фондами;
- підприємства і об'єднання зв'язку, інші некредитні організації, які здійснюють переказ грошових коштів;
- інші юридичні особи, які відповідно до законодавства здійснюють фінансові операції.

Фінансова операція за приписами ст. 1 цього Закону — це будь-яка операція, пов'язана зі здійсненням або забезпеченням здійснення платежу за допомогою суб'єкта первинного фінансового моніторингу, зокрема:

- внесення або зняття депозиту (внеску, вкладу);
- переказ грошей з рахунка на рахунок;

- обмін валюти;
- надання послуг з випуску, купівлі або продажу цінних паперів та інших видів фінансових активів;
- надання або отримання позики або кредиту;
- страхування (перестраховування);
- надання фінансових гарантій та зобов'язань;
- довірче управління портфелем цінних паперів;
- фінансовий лізинг;
- здійснення випуску, обігу, погашення (розповсюдження) державної та іншої грошової лотереї;
- надання послуг з випуску, купівлі, продажу і обслуговування чеків, векселів, платіжних карток, грошових поштових переводів та інших платіжних інструментів;
- відкриття рахунка.

Таким чином, позивач як учасник ринку цінних паперів, що надає послуги з продажу цінних паперів, є суб'єктом первинного фінансового моніторингу.

Згідно з ч. 1 ст. 5 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний:

- проводити ідентифікацію особи, яка здійснює фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу відповідно до цього Закону, або відкриває рахунок (в тому числі депозитний), на підставі наданих в установленому порядку документів або за наявності підстав вважати, що інформація щодо ідентифікації особи потребує уточнення;
- забезпечувати виявлення і реєстрацію фінансових операцій, що відповідно до цього Закону підлягають фінансовому моніторингу;
- надавати Уповноваженому органу інформацію про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, не пізніше, ніж протягом трьох робочих днів з моменту її реєстрації;
- сприяти працівникам Уповноваженого органу у проведенні аналізу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу;
- надавати відповідно до законодавства додаткову інформацію на запит Уповноваженого органу, пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу, в тому числі таку, що становить банківську та комерційну таємницю, не пізніше, ніж протягом трьох робочих днів з моменту отримання запиту;
- сприяти суб'єктам державного фінансового моніторингу з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

— вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

— зберігати документи, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

За приписами ст. 11 Закону фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку вона проводиться, дорівнює чи перевищує 80 000 грн або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80 000 грн.

Як вже було зазначено вище, 30 грудня 2009 р. було здійснено фінансову операцію на суму 219 555 грн.

Статтю 17 Закону встановлено, що особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом.

Згідно з пп. 10.1 Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 серпня 2003 р. № 361 (які були чинними на момент виникнення спірних правовідносин), за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» накладається штраф у розмірі до 1 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Таким чином, встановивши порушення позивачем вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», відповідач правомірно наклав штраф у розмірі 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Оскільки судами попередніх інстанцій обставини справи встановлено, але неправильно застосовано норми матеріального права, які регулюють спірні правовідносини, що призвело до ухвалення незаконних судових рішень, то зазначена обставина відповідно до ст. 229 КАСУ є підставою для скасування ухвалених у справі судових рішень та ухвалення нового судового рішення про відмову в задоволенні позовних вимог у повному обсязі.

Керуючись статтями 223, 229, 232 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а:

Касаційну скаргу Управління задовольнити.

Постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 7 вересня 2010 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від

10 травня 2011 р. скасувати та ухвалити у справі № 2а-4064/10/2370 нове рішення, яким відмовити Товариству в задоволенні позовних вимог у повному обсязі.

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення, та може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, у строки та в порядку, що встановлені статтями 237, 238, 239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 10 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Леонтович К. Г. (головуючий), Калашнікової О. В., Сіроша М. В. (судді), за участю представників: Генеральної прокуратури України — З., ТОВ «Місія-1» — Т., розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду справу за касаційною скаргою ТОВ «Місія-1» на постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 20 березня 2012 р. у справі № 2а/0470/13215/11 за позовом ТОВ «Місія-1» до Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю у Дніпропетровській області (далі — Інспекція), третя особа — Головне управління Державного казначейства України у Дніпропетровській області, за участю прокуратури Дніпропетровської області про скасування постанов та стягнення коштів,

в с т а н о в и л а:

У жовтні 2011 р. ТОВ «Місія-1» звернулося в суд з позовом до Інспекції, третя особа — Головне управління Державного казначейства України у Дніпропетровській області, в якому, з урахуванням уточнення позовних вимог, просило скасувати постанову Інспекції про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудування від 16 березня 2011 р. № 39-Ю у розмірі 2 639 618 грн 39 коп., скасувати постанову Інспекції про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудування від 16 березня 2011 р. № 40-Ю у розмірі 1 541 007 грн 28 коп., стягнути з рахунка Державного бюджету № 31118106700002 за кодом платежу 21081100 «Адміністративні штрафи та інші санкції», відкритого в Головному управлінні Державного казначейства України в Дніпропетровській області, на користь ТОВ «Місія-1» 2 639 618 грн 39 коп. штрафу, що був сплачений на виконання постанови від 16 березня 2011 р. № 39-Ю, стягнути з рахунка Державного бюджету № 31118106700002 за кодом платежу 21081100 «Адміністративні штрафи та інші санкції», відкритого в Головному управлінні Державного казначей-

ства України в Дніпропетровській області, на користь ТОВ «Місія-1» 1 541 007 грн 28 коп. штрафу, що був сплачений на виконання постанови від 16 березня 2011 р. № 40-Ю.

Позовні вимоги мотивовано тим, що відповідачем застосовано штрафні санкції до позивача стосовно будівельних робіт, виконаних у 2008–2009 роках, після спливу встановленого законом строку для їх застосування. Відповідачем взято вартість будівельних робіт з довідок про вартість підрядних робіт за період з 1 вересня 2008 р. по 1 березня 2011 р., що суперечить нормам чинного законодавства та, як наслідок, призвело до визначення неправильного розміру штрафу за оскаржуваною постановою.

Постановою Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 19 грудня 2011 р. позовні вимоги задоволено.

Постановою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 20 березня 2012 р. скасовано рішення суду першої інстанції. Проведення у справі про скасування постанови від 16 березня 2011 р. за № 40-Ю про накладення штрафу у розмірі 1 541 007 грн 28 коп. за правопорушення у сфері містобудування закрито. У задоволенні решти позовних вимог відмовлено.

Не погоджуючись із рішенням апеляційного суду, ТОВ «Місія-1» звернулося до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в якій просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції та залишити в силі рішення суду першої інстанції, посиляючись на порушення судом норм матеріального та процесуального права.

Перевіривши правову оцінку обставин справи та повноту їх встановлення, проаналізувавши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права, колегія суддів Вищого адміністративного суду України вважає, що касаційна скарга не підлягає задоволенню на таких підставах.

Судами першої і апеляційної інстанцій встановлено, що 16 березня 2011 р. Інспекцією винесено постанову № 39-Ю про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудування за порушення ТОВ «Місія-1» абз. 2 ст. 1 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» у розмірі 2 639 618 грн 39 коп. за здійснення будівельних робіт без належного отримання дозволу на виконання будівельних робіт з 1 вересня 2008 р. по 1 березня 2011 р.

16 березня 2011 р. Інспекцією винесено постанову № 40-Ю про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудування за порушення ТОВ «Місія-1» абз. 10 ст. 1 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» у розмірі 1 541 007 грн 28 коп. за здійснення експлуатації будівлі

торговельного центру після закінчення будівництва без належного прийняття державними приймальними комісіями.

Вказані постанови винесено на підставі наданих додатків до вимоги прокуратури Дніпропетровської області від 12 березня 2011 р. № 07/1/2-169 вих. 11, акта про розгляд додатків до вимоги прокуратури Дніпропетровської області, розрахунків сум штрафу, протоколів про адміністративне правопорушення у сфері містобудування від 14 березня 2011 р.

Не погодившись з постановою від 16 березня 2011 р. № 39-10, у березні 2011 р. ТОВ «Місія-1» звернулося до господарського суду Дніпропетровської області з адміністративним позовом про її скасування. Проте 10 травня 2011 р. ТОВ «Місія-1» надало суду заяву про відмову від позову у зв'язку з добровільною оплатою штрафу в сумі 2 639 618 грн 39 коп., ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 23 травня 2011 р. позовну заяву повернуто позивачу без розгляду.

ТОВ «Місія-1» звернулося до господарського суду із позовом про скасування постанови Інспекції № 40-Ю, постановою Господарського суду Дніпропетровської області від 10 травня 2011 р. в заявленому позові відмовлено, рішення суду набуло законної сили.

ТОВ «Місія-1» добровільно сплатило штраф за постановою № 40-Ю у розмірі 1 541 007 грн 28 коп.

Разом із тим у липні 2011 р. Дніпропетровським окружним адміністративним судом було відкрито провадження у справі № 2а/0470/8727/11 за позовом ТОВ «Місія-1» до Інспекції, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, — Головне управління Державного казначейства України у Дніпропетровській області, про скасування постанови про накладення штрафу у розмірі 1 541 007 грн 28 коп. за правопорушення у сфері містобудування від 16 березня 2011 р. № 40-Ю. Ухвалою Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2011 р. провадження у вказаній справі закрито на підставі п. 4 ч. 1 ст. 157 КАСУ, у зв'язку з наявністю рішення господарського суду Дніпропетровської області від 10 травня 2011 р., яке набрало законної сили, з того самого спору і між тими самими сторонами. Ухвала Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2011 р. у справі № 2а/0470/8727/11 набрала законної сили 18 жовтня 2011 р. Позивач звернувся з цим позовом про скасування постанов відповідача та стягнення сплачених коштів.

Задовольняючи позовні вимоги у справі, суд першої інстанції керувався тим, що спір є справою адміністративної юрисдикції, строки звернення до суду пропущено з поважних причин, постанови про накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудування від 16 березня 2011 р. № 39-10 та № 40-10 прийнято без проведення контрольної перевірки працівниками Інспекції та на підставі документів, які не містять конкретних даних стосовно

вчинення позивачем правопорушення у сфері містобудування, при цьому лише вимога прокуратури Дніпропетровської області від 12 березня 2011 р. № 07/1/2-169, на думку суду, не може бути підставою для притягнення ТОВ «Місія-1» до відповідальності.

Суд апеляційної інстанції, скасовуючи рішення суду першої інстанції, керувався тим, що провадження у справі в частині позовних вимог ТОВ «Місія-1» про скасування постанови від 16 березня 2011 р. за № 40-Ю належить закрити у зв'язку з наявністю ухвали Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2011 р. про закриття провадження у справі з того самого спору, між тими самими сторонами.

В задоволенні іншої частини позовних відмовлено на тих підставах, що постанову Інспекції від 16 березня 2011 р. за № 39-Ю було прийнято на підставі протоколу про правопорушення у сфері містобудування, складеного за результатами перевірки, і за результатами розгляду справи про правопорушення прийнято вказану постанову, що відповідає вимогам ст. 3 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування», розмір штрафу визначений відповідно до Положення про порядок накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудування, затвердженого постановою КМУ від 6 квітня 1995 р. № 244. Щодо дозволів на виконання будівельних робіт суд апеляційної інстанції встановив, що надані позивачу дозволи на виконання будівельних робіт закінчилися, зокрема останній — 1 вересня 2008 р., оскільки Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву» від 16 вересня 2008 р. № 509-VI, яким встановлювалося, що дозволи на виконання будівельних робіт, отримані до набрання чинності цього Закону, зберігають чинність протягом двох років з дня набрання чинності, а щодо об'єктів містобудування, будівництво яких розпочато, — до завершення їх будівництва, набув чинності 14 жовтня 2008 р., то положення вказаного Закону не має зворотної дії щодо дозволів на будівництво позивачу, строк дії яких закінчився у вересні 2008 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України погоджується з висновками суду апеляційної інстанції з огляду на таке.

Судами першої та апеляційної інстанції встановлено, що ухвалою Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2011 р. закрито провадження у справі за позовом ТОВ «Місія-1» до Інспекції за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні відповідача — Головного управління Державного казначейства України у Дніпропетровській області, про скасування постанови від 16 березня 2011 р. за № 40-Ю про накладення штрафу у розмірі 1 541 007 грн 28 коп. за правопорушення у сфері містобудування на підставі п. 4 ч. 1 ст. 157 КАСУ. Вказана ухвала набрала законної сили 18 жовтня 2011 р.

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 157 КАСУ суд закриває провадження у справі, якщо є такі, що набрали законної сили, постанова чи ухвала суду з того самого спору і між тими самими сторонами.

Згідно з ч. 3 ст. 157 КАСУ повторне звернення з тією самою позовною заявою, за якою було закрито провадження у справі, не допускається.

Таким чином, апеляційний суд дійшов правильного висновку про необхідність закриття провадження у справі в частині позовних вимог ТОВ «Місія-1» до Інспекції, за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні відповідача — Головного управління Державного казначейства України у Дніпропетровській області, про скасування постанови від 16 березня 2011 р. № 40-Ю.

Щодо позовних вимог про стягнення з Державного бюджету на користь ТОВ «Місія-1» 1 541 007 грн 28 коп. штрафу, що був сплачений на виконання постанови від 16 березня 2011 р. № 40-Ю, суд апеляційної інстанції правильно зазначив про відсутність підстав задоволення позовних вимог, оскільки постанова Інспекції від 16 березня 2011 р. № 40-Ю є чинною та не скасована у встановленому законом порядку, у зв'язку з чим сума штрафу, сплаченого ТОВ «Місія-1», не підлягає поверненню з Державного бюджету України.

Щодо позовних вимог ТОВ «Місія-1» в частині скасування постанови від 16 березня 2011 р. № 39-Ю про накладення штрафу у розмірі 2 639 618 грн 39 коп. за правопорушення у сфері містобудування слід зазначити таке.

Відповідно до абз. 2 ст. 1 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» від 14 жовтня 1994 р. № 208/94-ВР (в редакції, чинній на час винесення оскаржуваної постанови) підприємства, їх об'єднання, установи та організації незалежно від форм власності, які здійснюють проектування, роботи по будівництву, реконструкції, реставрації та капітальному ремонту, виготовляють будівельні матеріали, вироби і конструкції, а так само які є замовниками у будівництві або поєднують функції замовника і підрядчика, несуть відповідальність у вигляді штрафу, зокрема, за проведення будівельних робіт без дозволу на їх виконання або без затвердженої проектної документації — у розмірі п'ятдесяти відсотків вартості цих робіт.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що ТОВ «Місія-1» було отримано дозволи на виконання будівельних робіт від 4 травня 2006 р. № 130/2006 зі строком дії до 31 грудня 2006 р., від 26 грудня 2006 р. № 130/06 зі строком дії до 14 лютого 2007 р., від 7 вересня 2007 р. № 130/06 зі строком дії до 1 вересня 2008 р.

Відповідно до Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву» від 16 вересня 2008 р. № 509-VI, який набрав законної сили з моменту опублі-

кування — 14 жовтня 2008 р., дозволи на будівництво об'єкта містобудування, вихідні дані (архітектурно-планувальне завдання та технічні умови щодо інженерного забезпечення) та дозвіл на виконання будівельних робіт, отримані до набрання чинності підпунктів, вказаних у першому реченні цього пункту, зберігають чинність протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом, а щодо об'єктів містобудування, будівництво яких розпочато, — до завершення їх будівництва.

На момент прийняття наведеного вище Закону України — 16 вересня 2008 р., набув чинності 14 жовтня 2008 р., строк дії дозволів на виконання будівельних робіт ТОВ «Місія-1» (до 1 вересня 2008 р.) закінчився, вказане підтверджує той факт, що на момент прийняття та набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву» ТОВ «Місія-1» не мала дозволу на виконання будівельних робіт.

Відповідно до ст. 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Тобто норми Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву» не можуть бути застосовані до спірних правовідносин, оскільки на час набрання чинності вказаного закону позивач не мав дозволів на виконання будівельних робіт, отже, наведене не спростовує доводів відповідача щодо наявності порушення позивачем абз. 2 ст. 1 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування».

Апеляційним судом встановлено, що підставою для прийняття постанови від 16 березня 2011 р. № 39-Ю був, у тому числі, протокол про правопорушення, правомірність якого позивачем не оскаржується.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування», чинної на час спірних правовідносин, яка встановлює порядок накладення та стягнення штрафів за правопорушення у сфері містобудування, підставою для розгляду справи про правопорушення у сфері містобудування є протокол, складений уповноваженою на те особою Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю за результатами перевірки.

Апеляційним судом встановлено, що на вимогу прокуратури відповідач проводив перевірки 18 лютого 2011 р. та 28 лютого 2011 р. з видачею відповідних приписів. У зв'язку з невиконанням приписів щодо надання довідки про вартість виконаних будівельних робіт відповідач звернувся до прокуратури для вжиття відповідних заходів.

З огляду на наведене суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованих висновків, що постанову відповідача № 39-Ю прийнято відповідно до наведених законодавчих норм.

Що стосується посилянй Інспекції на незаконний розрахунок розміру штрафу, апеляційний суд правильно керувався тим, що відповідачем був правомірно розрахований розмір штрафу згідно з Положенням про порядок накладання штрафів за правопорушення у сфері містобудування, затвердженим постановою КМУ від 6 квітня 1995 р. № 244, а також листом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 6 травня 2010 р. № 2/12-20-4993 «Акт приймання виконаних будівельних робіт» (типова форма КБ-2в) та «Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати» (типова форма КБ-3), затвердженими наказом Мінрегіонбуду від 4 грудня 2009 р. № 554.

Апеляційний суд правильно зазначив, що позовні вимоги ТОВ «Місія-1» про стягнення з Державного бюджету на користь ТОВ «Місія-1» 2 639 618 грн 39 коп. штрафу, що був сплачений на виконання постанови від 16 березня 2011 р. № 39-Ю, не підлягають задоволенню через те, що постановою Інспекції від 16 березня 2011 р. № 39-Ю є чинною та не скасована у встановленому законом порядку, у зв'язку з чим сума штрафу, сплаченого ТОВ «Місія-1», не підлягає поверненню з Державного бюджету України.

Враховуючи викладене, суд апеляційної інстанції дійшов правильного висновку, що провадження у справі про скасування постанови від 16 березня 2011 р. № 40-Ю про накладення штрафу у розмірі 1 541 007 грн 28 коп за правопорушення у сфері містобудування підлягає закриттю, а в задоволенні решти позовних вимог слід відмовити.

Відповідно до ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Колегія суддів вважає, що доводи касаційної скарги не дають підстав для висновку про неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального чи процесуального права, яке призвело або могло призвести до неправильного вирішення справи.

З урахуванням викладеного судом апеляційної інстанції винесено законне і обґрунтоване рішення, постановлене з дотриманням норм матеріального та процесуального права і підстав для його скасування не вбачається.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 224, 231 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу ТОВ «Місія-1» залишити без задоволення.

Постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 20 березня 2012 р. залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення і може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, передбачених статтями 237–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 10 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Черпіцької Л. Т. (головуючий), Васильченко Н. В., Розваляєвої Т. С. (судді), за участю представників: Київської патріархії Української православної церкви Київського патріархату (далі — Київське патріархія УПЦ) — В., Київської обласної державної адміністрації (далі — Адміністрація) — Б., Т., Релігійної громади парафії Святого Димитрія Ростовського Київської єпархії Української православної церкви смт Макарів Київської області (далі — Релігійна громада) — Л. А., Л. Б., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за касаційними скаргами Релігійної громади, Адміністрації на постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2012 р. у справі № 2а-5883/11/2670 за позовом Київської патріархії УПЦ до Адміністрації, третя особа — Релігійна громада, про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

Київська патріархія УПЦ звернулася до Адміністрації, третя особа — Релігійна громада, з позовом, в якому просила:

— визнати протиправним та скасувати розпорядження голови Адміністрації від 20 жовтня 2010 р. № 1228, яким затверджено зміни до статуту Релігійної громади;

— відновити державну реєстрацію статуту Релігійної громади, зареєстрованого розпорядженням голови Адміністрації від 6 липня 2001 р., зі змінами, внесеними розпорядженням голови Адміністрації від 14 вересня 2010 р. № 1014.

Позовні вимоги обґрунтовано тим, що, реєструючи зміни до статуту, відповідачем порушено вимоги статей 3, 5, 14, 15 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Також відповідач прийняв рішення про реєстрацію нового статуту на підставі нелегітимного та «підробного» протоколу № 2 Парафіяльних зборів від 4 жовтня 2010 р., а саме: з 10 членів,

які начебто підписали протокол, троє не були присутніми на цих зборах та не підписували такий протокол; відповідачем не перевірено статусу, повноважень суб'єктів звернення і в результаті безпідставно зареєстровано зміни до статуту.

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 липня 2011 р. у задоволенні позову відмовлено. Відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції керувався тим, що Адміністрацією правомірно прийнято рішення про реєстрацію змін і доповнень до статуту Релігійної громади, відповідно, спірне розпорядження є таким, що прийняте у межах повноважень та на підставі закону.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2012 р. постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 липня 2011 р. скасовано та ухвалено нову постанову, якою позов задоволено частково. Визнано протиправним та скасовано п. 1.3 розпорядження голови Адміністрації від 20 жовтня 2010 р. № 1228 (в частині затвердження змін і доповнень до статуту Релігійної громади). У задоволенні іншої частини позову відмовлено.

Не погоджуючись з постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2012 р., Релігійна громада звернулася з касаційною скаргою, у якій, посилаючись на порушення норм матеріального та процесуального права, просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції та залишити в силі рішення суду першої інстанції.

Адміністрація також звернулася з касаційною скаргою, в якій, посилаючись на порушення норм матеріального та процесуального права, просить скасувати постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2012 р. та прийняти нове рішення, яким відмовити в задоволенні позовних вимог повністю.

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення представників сторін, перевірюючи матеріали справи, обговоривши доводи касаційної скарги, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга Релігійної громади підлягає задоволенню, а касаційна скарга Адміністрації — частковому задоволенню з огляду на таке.

Як встановлено судами попередніх інстанцій, розпорядженням голови Адміністрації від 6 липня 2001 р. № 374 зареєстровано статут Релігійної громади (а. с. 7–11).

Розпорядженням голови Адміністрації від 14 вересня 2010 р. № 1014 затверджено нову редакцію статуту Релігійної громади, прийнятого Парофіяльними зборами 15 липня 2010 р. Зазначений статут затверджено Керуючим Київською єпархією УПЦ патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом (а. с. 12–20).

Відповідно до п. 1.1 зазначеного статуту громада є первинним структурним підрозділом Української православної церкви Київського патріархату, який безпосередньо входить до складу Київської єпархії Української православної церкви Київського патріархату.

Протоколом від 4 жовтня 2010 р. № 2 загальних зборів віруючих громадян (Парафіяльних зборів) Релігійної громади ухвалено змінити підлеглість та здійснити перехід релігійної громади у підпорядкування Української православної церкви; прийняти відповідні зміни і доповнення до статуту Релігійної громади (а. с. 30–32).

Пунктом 1.3 розпорядження голови Адміністрації «Про реєстрацію змін і доповнень до статутів релігійних громад» від 20 жовтня 2010 р. № 1228 зареєстровано зазначені зміни та доповнення до статуту Релігійної громади, зареєстрованого розпорядженням голови Адміністрації від 6 липня 2001 р. № 374 (із змінами і доповненнями до статуту, викладеного в новій редакції, зареєстрованого розпорядженням голови Адміністрації від 14 вересня 2010 р. № 1014), викладеного в новій редакції (а. с. 133).

Відповідно до ч. 1 ст. 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» для одержання релігійною громадою правоздатності юридичної особи громадяни в кількості не менше десяти чоловік, які утворили її і досягли 18-річного віку, подають заяву та статут (положення) на реєстрацію до обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а у Республіці Крим — до Уряду Республіки Крим.

Частина 3 ст. 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» передбачає, що орган, який здійснює реєстрацію, в місячний термін розглядає заяву, статут (положення) релігійної організації, приймає відповідне рішення і не пізніше як у десятиденний термін письмово повідомляє про нього заявникам.

Згідно з ч. 6 ст. 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» зміни і доповнення статутів (положень) релігійних організацій підлягають реєстрації в тому ж порядку і в ті ж терміни, що і реєстрація статутів (положень).

Згідно з п. 2.1 статуту Релігійної громади вищим органом парафіяльного управління є Парафіяльні збори, які за посадою очолює настоятель парафії.

До обов'язків Парафіяльних зборів відповідно до пп. «б» п. 2.6 статуту належить прийняття статуту парафії, змін і доповнень до нього, які затверджуються патріархальним архієреєм.

Відповідно до п. 2.13 статуту парафію очолює настоятель, який призначається єпархіальним архієреєм для духовної опіки віруючих та керування причтом і парафією.

Згідно з п. 2.14 до обов'язків настоятеля належить, зокрема, скликання Парафіяльних зборів та головування на них, нагляд за втіленням у життя

рішень Парафіяльних зборів, а при необхідності може бути головою Парафіяльної ради та брати участь в її роботі, представлення інтересів парафії в органах державної влади і місцевого самоврядування.

З матеріалів справи вбачається, що 18 жовтня 2010 р. настоятель парафії та голова Парафіяльної ради Релігійної громади Л. Б. звернувся до Адміністрації із заявою про реєстрацію змін та доповнень до статуту вказаної релігійної громади, який прийнято на загальних зборах віруючих громадян (Парафіяльних зборах) 4 жовтня 2010 р.

До вказаної заяви додано протокол Парафіяльних зборів та статут Релігійної громади у новій редакції.

З Протоколу № 2 загальних зборів віруючих громадян (Парафіяльних зборів) Релігійної громади від 4 жовтня 2010 р. вбачається, що на зборах були присутні 10 членів парафії.

Пункт 2 вказаного протоколу свідчить, що Парафіяльні збори ухвалили змінити підлеглість Релігійної громади у канонічних, організаційних та інших питаннях з Української православної церкви Київського патріархату на Українську православну церкву та перейти Релігійній громаді у підпорядкування Української православної церкви.

Підстави та випадки відмови в реєстрації статуту (положення) релігійної організації наведені у ст. 15 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», відповідно до якої у реєстрації статуту (положення) релігійної організації може бути відмовлено, якщо її статут (положення) або діяльність суперечать чинному законодавству. Рішення про відмову в реєстрації статуту (положення) релігійної організації із зазначенням підстав відмови повідомляється заявникам письмово в десятиденний термін. Це рішення може бути оскаржено в суд у порядку, передбаченому цивільним процесуальним законодавством України.

З аналізу зазначеної вище норми слід дійти висновку, що відмова у реєстрації статуту релігійної організації, відповідно й змін і доповнень до нього, можлива лише у таких випадках: статут такої релігійної організації суперечить чинному законодавству або діяльність релігійної організації суперечить чинному законодавству.

Колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції стосовно того, що позивачем не наведено, а судом не встановлено, що статут або діяльність Релігійної громади суперечить чинному законодавству.

Посилання позивача як на підставу позовних вимог на підробленість та нелегітимність протоколу Парафіяльних зборів від 4 жовтня 2010 р. колегія суддів вважає необґрунтованим з огляду на відсутність будь-яких належних та допустимих доказів, що свідчили б про підробленість та нелегітимність зазначеного протоколу.

В цьому випадку Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» не зобов'язує Адміністрацію здійснювати перевірку відомостей про

віруючих осіб, що були присутні на Парафіяльних зборах 4 жовтня 2010 р., чи перевіряти справжність їхніх підписів.

Що стосується законності проведення Парафіяльних зборів, то відповідно до ч. 4 ст. 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність релігійних організацій, не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії.

Також колегія суддів погоджується з висновками судів щодо відмови в задоволенні позовних вимог у частині відновлення державної реєстрації статуту Релігійної громади, зареєстрованого розпорядженням голови Адміністрації від 6 липня 2001 р., із змінами, внесеними розпорядженням голови Адміністрації від 14 вересня 2010 р. № 1014, оскільки це є виключною компетенцією Адміністрації.

Враховуючи викладене, колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, що Адміністрацією правомірно прийнято рішення про реєстрацію змін і доповнень до статуту Релігійної громади, а відповідно, спірне розпорядження є таким, що прийняте у межах повноважень та на підставі закону.

З урахуванням наведеного судова колегія визнає обґрунтованими висновки суду першої інстанції і вважає, що рішення суду першої інстанції, яке ухвалене відповідно до закону, було помилково скасовано судом апеляційної інстанції.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 226, 230, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Релігійної громади задовольнити.

Касаційну скаргу Адміністрації задовольнити частково.

Постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2012 р. скасувати, а постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 липня 2011 р. залишити в силі.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення та може бути переглянута в порядку статей 235–239-1 КАСУ.

П О С Т А Н О В А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 17 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Леонтович К. Г. (головуючий), Калашнікової О. В., Логвиненка А. О. (судді), за участю представників: Міністерства енергетики та вугільної промисловості України — С., Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку — М., ТОВ «Шахта “Білоріченська”» — П., розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду справу за касаційними скаргами Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України (далі — ДКЦПФР) на постанову Луганського окружного адміністративного суду від 30 червня 2011 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 23 листопада 2011 р. у справі № 2а-4628/11/1270 за позовом державного ВАТ «Шахта “Білоріченська”» дочірнього підприємства Державної холдингової компанії «Луганськвугілля» (далі — ДВАТ «Шахта “Білоріченська”») до ДКЦПФР про скасування розпорядження,

в с т а н о в и л а:

У червні 2011 р. ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» звернулося в суд з позовом до ДКЦПФР, в якому просило скасувати розпорядження від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій, зобов’язати зупинити обіг акцій.

Позовні вимоги мотивовано тим, що прийняття рішення про виправлення помилок шляхом складання секретарем та головою протоколу загальних зборів не суперечить вимогам чинного законодавства, а у ДКЦПФР не було підстав для відмови у зупиненні обігу акцій ДВАТ «Шахта “Білоріченська”».

Постановою Луганського окружного адміністративного суду від 30 червня 2011 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 23 листопада 2011 р., позовні вимоги задоволено. Скасоване розпорядження ДКЦПФР від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій ДВАТ «Шахта “Білоріченська”». Зобов’язано ДКЦПФР прийняти рішення про зупинення обігу акцій ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» на підставі заяви від 14 лютого 2011 р. та доданих до неї документів.

Не погоджуючись з ухваленими у справі рішеннями, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, ДКЦПФР звернулися до Вищого адміністративного суду України з касаційними скаргами, в яких просять скасувати рішення судів першої і апеляційної інстанцій та ухвалити нове судове рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, посилаючись на порушення судами норм матеріального та процесуального права.

Перевіривши правову оцінку обставин справи та повноту їх встановлення, доводи касаційних скарг, проаналізувавши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права, колегія суддів Вищого адміністративного суду України вважає, що касаційні скарги підлягають задоволенню на таких підставах.

Судами першої і апеляційної інстанцій встановлено, що позивач зареєстрований як юридична особа Лутугинською районною Державною адміністрацією Луганської області від 18 квітня 1997 р. № 13671200000000243, ідентифікаційний код 00176897.

Відповідно до статуту ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» в редакції 2001 р. засновником Товариства є Міністерство вугільної промисловості України.

Статутний фонд Товариства становить 55 014 467 грн, який належить державі.

14 жовтня 2011 р. Лутугинською районною державною адміністрацією Луганської області за № 13671450000000686 було проведено реєстрацію ТОВ «Шахта «Білоріченська»».

Згідно з п. 1.1 Статуту ТОВ «Шахта «Білоріченська»» товариство створене шляхом реорганізації, а саме перетворення ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» згідно з чинним законодавством України та протоколом № 1/2010 позачергових загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» від 19 листопада 2010 р.

Згідно з п. 1.2 Статуту ТОВ «Шахта «Білоріченська»» є правонаступником усіх прав та обов'язків ДВАТ «Шахта «Білоріченська»».

Судами встановлено, що ухвалою господарського суду Луганської області від 15 листопада 2007 р. у справі № 12/916 затверджено план санації ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», відповідно до якого з метою відновлення платоспроможності боржника (ДВАТ «Шахта «Білоріченська»») передбачається збільшення статутного капіталу, випуск і закриті розміщення акцій додаткової емісії у інвестора. Загальна сума додаткової емісії становить 158 000 000 грн. При цьому передбачено, що розміщення акцій першого випуску є закритим і здійснюється шляхом їхнього передання Міністерству вугільної промисловості України (загальна сума акцій першого випуску — 55 014 467 грн).

У вересні 2008 р. план санації ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» в частині випуску додаткової емісії акцій та передачі акцій першого випуску у власність державі завершено.

Відповідно до п. 5.1 Статуту статутний капітал Товариства становить 213 014 467 грн.

Згідно з протоколом від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 на позачергових загальних зборах акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» було прийнято рішення про припинення ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» шляхом перетво-

рення в ТОВ «Шахта «Білоріченська»» та вирішено здійснити переоформлення прав власності на акції ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», а у разі відмови від переоформлення на частку у статутному капіталі ТОВ «Шахта «Білоріченська»» провести викуп акцій.

На виконання рішення загальних зборів акціонерів від 19 листопада 2010 р. позивач у грудні 2010 р. звернувся до ДКЦПФР із заявою про зупинення обігу акцій, до якої серед інших документів також надано копію протоколу позачергових загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» від 19 листопада 2010 р. № 1/2010

Розпорядженням від 11 січня 2011 р. № 01-В ДКЦПФР відмовила ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» у зупиненні випуску акцій через недостатність документів, наданих разом із заявою, у зв'язку з порушенням п. 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, а також через недоліки протоколу від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 в частині порядку визначення ціни викупу акцій та дати, до якої здійснюється перетворення.

ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» 14 лютого 2011 р. повторно звернулося до ДКЦПФР із заявою № 02-233 про зупинення обігу акцій.

Спірним розпорядженням від 4 березня 2011 р. № 34-В ДКЦПФР відмовила ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» у зупиненні обігу акцій.

Як на підставу відмови відповідач послався на пп. «а» п. 8 розділу 1 Порядку скасування реєстрації випусків акцій та анулювання свідоцтв про реєстрацію випусків акцій від 30 грудня 1998 р. № 222.

У спірному розпорядженні зазначено, що рішення про припинення товариства шляхом перетворення прийнято в порушення п. 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України «Про Державну програму приватизації» від 18 травня 2000р., а також дані протоколу загальних зборів акціонерів товариства від 19 листопада 2010 р. № 1/2010, наданого в пакеті документів на зупинення обігу акцій товариства (від 20 грудня 2010 р.), не відповідають даним протоколу загальних зборів акціонерів товариства від 19 листопада 2010 р. № 1/2010, наданого в пакеті документів на зупинення обігу акцій товариства (від 14 лютого 2011 р.), в частині порядку визначення ціни викупу акцій та дати, до якої здійснюється перетворення.

Задовольняючи позовні вимоги, суди першої і апеляційної інстанцій керувалися тим, що позивачем дотримано вимоги щодо порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерів, на яких прийнято рішення про припинення діяльності акціонерного товариства. Надання позивачем протоколів загальних зборів акціонерів, які за своїм змістом розрізняються, суди мотивували комп'ютерною помилкою та прийняття рішення від 1 лютого 2011 р. № 1 головою позачергових загальних зборів акціонерів від 19 листопада 2010 р., що вказане рішення є додатком № 1 до протоколу позачергових

загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», яким встановлено описку, а саме зазначено, що ухвалюється рішення щодо здійснення перетворення до 1 квітня 2010 р., при прийнятті вказаного рішення 19 листопада 2010 р., тоді як фактично зборами ухвалено здійснити перетворення до 1 квітня 2011 р. Крім того, акціонерами прийнято рішення про те, що викуп акцій здійснюється відповідно до п. 5 розділу 1 Порядку № 222, який передбачає, що викуп акцій здійснюється за ціною, що визначається за домовленістю сторін, але не нижчою за номінальну вартість. При цьому суди дійшли висновків, що прийняття вказаного рішення, яке є додатком до протоколу загальних зборів акціонерів, не суперечить вимогам чинного законодавства, тому у відповідача були відсутні підстави для відмови позивачу у зупиненні обігу акцій. Крім того, суди послалися на виконання позивачем першої умови вимоги п. 140 Державної програми приватизації щодо розміщення акцій у кількості 75 % від загальної кількості акцій, тому посилення відповідача, що в процесі реорганізації шляхом перетворення у ТОВ у державній власності знаходиться більш ніж 25 % акцій товариства, є безпідставними.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України не погоджується з висновками судів першої і апеляційної інстанцій з огляду на таке.

Згідно з обставинами справи між сторонами виник спір щодо законності розпорядження відповідача від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій позивача.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» одним із основних завдань ДКЦПФР є здійснення державного регулювання та контролю за випуском і обігом цінних паперів та їх похідних на території України.

Рішенням ДКЦПФР від 30 грудня 1998р. № 222 затверджено Порядок скасування реєстрації випусків акцій та анулювання свідоцтв про реєстрацію випусків акцій, який визначає перелік документів, що подаються до ДКЦПФР на зупинення обігу акцій, відновлення обігу акцій, скасування реєстрації випусків акцій та анулювання свідоцтв про реєстрацію випуску акцій.

Відповідно до п. 8 розділу I зазначеного Порядку № 222 відмова в зупиненні обігу акцій, відновленні обігу акцій, скасуванні реєстрації випусків акцій та анулюванні свідоцтв про реєстрацію випуску акцій складається у разі: а) невідповідності поданих документів вимогам чинного законодавства; б) порушення встановленого законодавством порядку припинення діяльності акціонерного товариства; в) виявлення на дату подання документів порушення порядку скликання та/або проведення загальних зборів акціонерів, на яких прийняте рішення про припинення діяльності акціонерного товариства.

Інші причини не можуть бути підставами для відмови у зупиненні обігу акцій, відновленні обігу акцій, скасуванні реєстрації випусків акцій та анулюванні свідоцтв про реєстрацію випуску акцій.

Судами встановлено, що підставою для прийняття оскаржуваного розпорядження ДКЦПФР від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій ВАТ «Шахта «Білоріченська»» є те, що дані протоколу загальних зборів акціонерів товариства від 19 листопада 2010 р. № 1/2010, наданого в пакеті документів на зупинення обігу акцій товариства (від 20 грудня 2010 р.), не відповідають даним протоколу загальних зборів акціонерів товариства від 19 листопада 2010 р. № 1/2010, наданого в пакеті документів на зупинення обігу акцій товариства (від 14 лютого 2011 р.), в частині порядку визначення ціни викупу акцій та дати, до якої здійснюється перетворення. Наведені підстави характеризуються як невідповідність поданих документів вимогам чинного законодавства.

У протоколі позачергових загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 (від 20 грудня 2010 р.) зазначено, що перетворення ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» в процесі реорганізації в ТОВ «Шахта «Білоріченська»» необхідно здійснити до 1 квітня 2010 р. і протокол не містив порядку визначення ціни викупу акцій згідно з вимогами п. 5 розділу I Порядку № 222, а в іншій копії протоколу загальних зборів акціонерів товариства від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 (від 14 лютого 2011 р.) зазначено, що під час розгляду четвертого питання порядку денного, затвердження порядку, умов та строків здійснення перетворення ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» в ТОВ «Шахта «Білоріченська»» збори прийняли рішення здійснити перетворення до 1 квітня 2011 р., а також при відмові Міністерства вугільної промисловості України від переходу із своїми корпоративними правами до правонаступника — ТОВ «Шахта «Білоріченська»» воно має право вимагати викупу у нього акцій. Викуп акцій здійснюється за ціною, що визначається за домовленістю сторін, але не нижчою за номінальну вартість. Отже, є два протоколи позачергових загальних зборів від однієї дати, але різні за своїм змістом.

Згідно з рішенням від 1 лютого 2011 р. № 1 голови позачергових загальних зборів акціонерів від 19 листопада 2010 р., яке додане як додаток № 1 до протоколу позачергових загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» від 19 листопада 2010 р. № 1/2010, в тексті протоколу загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 допущено опіску, а саме зазначено, що ухвалюється рішення щодо здійснення перетворення до 1 квітня 2010 р. при прийнятті вказаного рішення 19 листопада 2010 р., тоді як фактично зборами ухвалено здійснити перетворення до 1 квітня 2011 р.

Крім того, акціонерами прийнято рішення про те, що викуп акцій здійснюється відповідно до п. 5 розділу I Порядку № 222, який передбачає, що викуп акцій здійснюється за ціною, що визначається за домовленістю сторін, але не нижчою за номінальну вартість. Під час складання тексту протоколу

останнє речення п. 5 розділу I Порядку № 222 також було втрачене. З огляду на вказане вище головою позачергових загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» від 19 листопада 2010р. прийнято рішення про виправлення зазначених вище помилок шляхом складання протоколу загальних зборів акціонерів ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 в новій редакції.

Суди першої і апеляційної інстанцій дійшли висновку, що прийняття вказаного рішення про виправлення помилок шляхом складання протоколу загальних зборів не суперечить вимогам чинного законодавства та не може бути підставою для відмови у зупиненні обігу акцій ДВАТ «Шахта “Білоріченська”».

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України вважає такий висновок судів першої і апеляційної інстанцій помилковим з огляду на таке.

Відповідно до ч. 1 ст. 37 Закону України «Про акціонерні товариства» порядок денний загальних зборів акціонерного товариства попередньо затверджується наглядовою радою товариства, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадках, передбачених ч. 6 ст. 47 цього Закону, — акціонерами, які цього вимагають.

Згідно з абз. 2 ч. 1 ст. 38 Закону України «Про акціонерні товариства» зміни до порядку денного загальних зборів вносяться лише шляхом включення нових питань та проектів рішень із запропонованих питань. Товариство не має права вносити зміни до запропонованих акціонерами питань або проектів рішень.

Відповідно до ч. 6 ст. 42 Закону України «Про акціонерні товариства» загальні збори не можуть приймати рішення з питань, не включених до порядку денного.

Згідно зі ст. 46 Закону України «Про акціонерні товариства» протокол загальних зборів акціонерного товариства складається протягом 10 днів з моменту закриття загальних зборів та підписується головою і секретарем загальних зборів, скріплюється печаткою товариства та підписом голови виконавчого органу товариства.

Таким чином, повноваження з вирішення питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів, не можуть бути передані іншим органам товариства, зокрема головному і секретарю загальних зборів, яким також не надано повноважень щодо внесення змін до протоколу загальних зборів, що фактично було зроблено в цих спірних правовідносинах.

Отже, ДКЦПФР дійшла обґрунтованого висновку, що рішення позачергових загальних зборів від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 не відповідає вимогам чинного законодавства.

Судами встановлено, що порядок денний загальних зборів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», що відбулися 19 листопада 2010 р., не містить питання про порядок визначення ціни викупу акцій.

Згідно з п. 3 ч. 5 ст. 41 Закону України «Про господарські товариства» до виключної компетенції загальних зборів належить прийняття рішень про викуп товариством розміщення ним акцій, крім випадків обов'язкового викупу акцій. Частиною 4 ст. 43 цього ж Закону загальним зборам забороняється приймати рішення з питань, не включених до порядку денного.

Отже, відповідачем здійснено перевірку документів, поданих ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», відповідно до вимог чинного законодавства та встановлено порушення, які стали підставою для відмови у зупиненні обігу акцій.

Судами також встановлено, що вперше ДВАТ «Шахта «Білоріченська»» звернулося до ДКЦПФР у грудні 2010 р. Результатом розгляду звернення стало розпорядження від 11 січня 2011 р. № 01-В, яким відмовлено у зупиненні обігу акцій на підставі: недостатності документів, наданих разом із заявою; порушення п. 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки; недоліків протоколу від 19 листопада 2010 р. № 1/2010 в частині порядку визначення ціни викупу акцій та дати, до якої здійснюється перетворення.

Порядок денний загальних зборів ДВАТ «Шахта «Білоріченська»», що відбулися 19 листопада 2010 р., свідчить про перевищення меж повноважень, наданих голові та секретарю загальних зборів товариства, а також про невідповідність цього протоколу законодавчим нормам, як це було встановлено ДКЦПФР.

Що стосується посилання відповідача на п. 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України «Про Державну програму приватизації», відповідно до якого до виконання плану приватизації (розміщення акцій) ВАТ, щодо яких передбачається закріплення у державній власності пакетів акцій відповідно до розділу VI цієї Програми, або до розміщення акцій у кількості, що становить 75 % загальної кількості акцій ВАТ, цьому товариству та державним органам приватизації забороняється приймати рішення про реорганізацію ВАТ шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення.

Відповідно до п. 39 зазначеного розділу План приватизації (розміщення акцій) вважається виконаним з моменту завершення продажу всіх акцій, передбачених планом приватизації (розміщення акцій) до продажу, та оформляється наказом відповідного державного органу приватизації. У разі закріплення у державній власності пакета акцій план приватизації (розміщення акцій) вважається виконаним за умови продажу всіх акцій, за винятком закріплених.

Пункт 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки передбачає два альтернативних випадки, за умови виконання одного з яких можливе прийняття рішення про реорганізацію ВАТ, а саме у випадку виконання плану приватизації (розміщення акцій) ВАТ, щодо яких передбачається закріплення у державній власності пакетів акцій відповідно до розділу VI цієї Програми, та другий самостійний випадок розміщення акцій у кількості, що становить 75 % загальної кількості акцій ВАТ.

Судами встановлено, що згідно з даними реєстратора власників іменних цінних паперів ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» державна частка у статутному фонді товариства станом на 19 листопада 2010 р. становить більш ніж 25 %, а саме 25,8266 %. Отже, у державній власності на час прийняття рішення про припинення ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» в процесі реорганізації шляхом перетворення в ТОВ «Шахта “Білоріченська”» залишається більш ніж 25 % акцій товариства, розміщено акцій для продажу 74,173 %, а це менш ніж 75 %, що передбачено Державною програмою приватизації.

З огляду на встановлені судами попередніх інстанцій обставини справи відповідач, приймаючи спірне рішення, діяв у межах наданих повноважень та відповідно до чинних законодавчих норм.

Отже, суди першої та апеляційної інстанцій дійшли необґрунтованих висновків про задоволення позову щодо скасування розпорядження від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій, зобов'язання зупинити обіг акцій.

Колегія суддів вважає, що доводи касаційних скарг дають підстави для висновку, що судами першої та апеляційної інстанцій при ухваленні рішень порушено норми матеріального та процесуального права, тому касаційні скарги підлягають задоволенню.

Відповідно до ст. 229 КАСУ суд касаційної інстанції має право скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалити нове рішення, якщо обставини справи встановлені повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанцій порушили норми матеріального чи процесуального права, що призвело до ухвалення незаконних судових рішень.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України дійшла висновків, що обставини справи встановлено повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанцій при ухваленні судових рішень порушили норми матеріального та процесуального права, що призвело до ухвалення незаконних рішень, які підлягають скасуванню з винесенням нової постанови про відмову в задоволенні позовних вимог через їх необґрунтованість на підставі наведеного вище.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 229, 230, 232 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

п о с т а н о в и л а:

Касаційні скарги Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, ДКЦПФР задовольнити.

Постанову Луганського окружного адміністративного суду від 30 червня 2011 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 23 листопада 2011 р. скасувати, ухвалити нове рішення.

В задоволенні позову ДВАТ «Шахта “Білоріченська”» до ДКЦПФР про скасування розпорядження від 4 березня 2011 р. № 34-В про відмову у зупиненні обігу акцій, зобов’язання зупинити обіг акцій відмовити

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення і може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, передбачених статтями 237–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 24 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Цуркана М. І. (головуючий), Розваляєвої Т. С., Чалого С. Я. (судді), за участю представників: прокуратури — З.; Київської міської державної адміністрації — Ш., Київського національного університету будівництва та архітектури — Я., Г., К., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом заступника прокурора м. Києва в інтересах держави в особі Державного комітету України по земельних ресурсах до Київської міської державної адміністрації (далі — КМДА), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, — Київський національний університет будівництва та архітектури (далі — Університет), про визнання нечинним та скасування рішення, що переглядається за касаційними скаргами Університету і С. на постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 19 січня 2011 р.,

у с т а н о в и л а:

У вересні 2006 р. заступник прокурора м. Києва звернувся до суду в інтересах держави в особі Державного комітету України по земельних ресурсах з позовом до КМДА про визнання нечинним та скасування розпорядження.

Зазначав, що оскаржуваним розпорядженням від 16 липня 2007 р. Університету надано дозвіл на будівництво житлового будинку з вбудовано-прибудованими приміщеннями і підземним паркінгом по вул. Волинській у м. Києві.

Посилаючись на те, що земельна ділянка надавалась Університету у користування для обслуговування гуртожитків, а не для будівництва, а також на те, що будівництво не відповідає санітарним нормам і порушує права мешканців прилеглих будинків, просив оскаржуване розпорядження визнати нечинним та скасувати.

Постановою Господарського суду м. Києва від 22 квітня 2009 р. у задоволенні позову відмовлено.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 19 січня 2011 р. рішення суду першої інстанції скасовано, а позов задоволено.

У касаційних скаргах Університет та С. (власниця квартири у будинку, дозвіл на будівництво якого оскаржується), посилаючись на неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального та процесуального права, просять оскаржуване рішення скасувати. При цьому Університет просить залишити в силі рішення суду першої інстанції, а С. — направити справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

Заслухавши доповідача, представників прокуратури, відповідача та третьої особи, здійснивши перевірку доводів касаційних скарг, матеріалів справи, колегія суддів вважає, що скарга Університету підлягає задоволенню, а скарга С. — частковому задоволенню.

Судами встановлено, що у квітні 2001 р. Університету передано у постійне землекористування ділянку площею 0,95 га для обслуговування гуртожитків по вул. Волинській у м. Києві. Вказана земельна ділянка належить до земель житлової та громадської забудови.

Розпорядженням КМДА від 16 липня 2004 р. № 1290 (далі — Розпорядження № 1290) Університету дозволено будівництво на цій ділянці житлового будинку з вбудовано-прибудованими приміщеннями і підземним паркінгом.

Також встановлено, що на час винесення оскаржуваного розпорядження, забудовником отримано позитивні висновки санітарно-епідеміологічної експертизи, а також комплексної державної експертизи на відповідний проект будівництва.

Водночас, у зв'язку зі скаргами мешканців прилеглих будинків, проект будинку був скоригований — знижено етажність на три поверхи, виключено одну з прибудов, перенесено в'їзд та виїзд з паркінгу, збільшено площу благоустрою та відстань від прилеглих будинків. На скоригований проект отримано позитивні висновки санітарно-епідеміологічної та комплексної державної експертиз.

Крім того, встановлено, що оскаржуване розпорядження з інших підстав було предметом судового розгляду за позовом мешканців прилеглих до будівництва будинків. Постановою Шевченківського районного суду м. Києва від 22 листопада 2005 р., залишеною без змін ухвалами Апеляційного суду

м. Києва від 21 квітня 2006 р. та Вищого адміністративного суду України від 7 червня 2007 р., у задоволенні позову про визнання незаконним та скасування Розпорядження № 1290 відмовлено.

Рішеннями судів встановлено, що з урахуванням проведених коригувань проекту будівництва порушень прав мешканців сусідніх будинків немає.

Упродовж розгляду справ будівництво не припинено, будинок прийнято в експлуатацію і заселено.

Як вбачається з матеріалів справи, в обґрунтування позовних вимог прокурор поклав твердження про нецільове використання Університетом земельної ділянки, а також те, що будівництво не відповідає санітарним нормам і порушує права мешканців прилеглих будинків.

Відмовивши в задоволенні позову, суд першої інстанції керувався тим, що відповідна земельна ділянка належить до категорії земель житлової та громадської забудови, що виключає нецільове її використання та необхідність додатково встановлювати статус ділянки. Оскільки скоригований проект будівництва відповідає вимогам законодавства та не порушує прав мешканців прилеглих будинків, відсутні підстави для задоволення позову.

Скасувавши рішення суду першої інстанції та задовольнивши позов, апеляційний суд керувався тим, що розміщення будинку проводилось без попереднього розроблення містобудівного обґрунтування та врахування думки мешканців прилеглих будинків, без розроблення проекту розподілу території кварталу, а також з того, що межі земельної ділянки, на якій заплановано благоустрій, виходять за межі ділянки, яку надано Університету у користування.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України з таким висновком апеляційного суду не погоджується.

Відповідно до пп. 9 п. «а» ч. 1 ст. 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (в редакції, чинній на момент винесення оскаржуваного розпорядження) до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить надання відповідно до законодавства дозволу на спорудження об'єктів містобудування незалежно від форм власності.

Зі змісту Розпорядження № 1290 вбачається, що серед іншого обов'язковою умовою будівництва визначено дотримання п. 2 цього Розпорядження — одержання дозволу на виконання будівельних робіт в Управлінні державного архітектурно-будівельного контролю та ордер в Головному управлінні контролю за благоустроєм.

Таким чином, спірний дозвіл є лише одним із низки погоджувальних документів, отримання яких дає можливість розпочати будівництво. Як встановлено судами, проектна документація містила певні недоліки і у зв'язку зі скаргами громадян була відкоригована, а забудовником зроблено відповідні кроки для досягнення консенсусу між інтересами сторін.

За таких обставин сам по собі оскаржуваний дозвіл не може визнаватись протиправним, оскільки у цьому випадку був задіяний механізм коригування проекту будівництва, і, як встановлено судовими рішеннями, що набрали законної сили, можливі порушення прав мешканців прилеглих будинків були нівельовані.

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про прокуратуру» протест на акт, що суперечить закону, приноситься прокурором, його заступником до органу, який його видав, або до вищестоящего органу. У разі відхилення протесту або ухилення від його розгляду прокурор може звернутися з заявою до суду про визнання акта незаконним. Заяву до суду може бути подано протягом п'ятнадцяти днів з моменту одержання повідомлення про відхилення протесту або закінчення передбаченого законом строку для його розгляду. Подача такої заяви зупиняє дію правового акта.

З матеріалів справи вбачається, що прокурором принесено протест на оскаржуване розпорядження. Проте після його відхилення прокурором повною мірою не реалізовано право на звернення до суду від свого імені, яке є дієвим важелем реагування, оскільки зупиняє дію оскаржуваного акта.

Такий спосіб захисту прав та інтересів громадян і держави, застосований в сукупності з іншими заходами, повноваженням на здійснення яких наділений прокурор, міг би забезпечити можливість своєчасного зупинення будівництва до остаточного вирішення спору.

Натомість звернення до суду з цим позовом у порядку захисту інтересів держави в особі Держкомзему є формальним способом вирішення конфлікту і не відповідає завданням адміністративного судочинства, передбаченим ст. 2 КАСУ, зокрема щодо захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Колегія суддів вважає, що рішення апеляційного суду про скасування оскаржуваного розпорядження суперечить наведеним завданням адміністративного судочинства та принципу юридичної визначеності суспільних відносин.

Так, апеляційний суд не врахував, що, оскільки дозвіл повністю реалізований (будинок збудовано та прийнято в експлуатацію), задоволення цього позову не розв'язує юридичний конфлікт, а навпаки, створює передумови для нових спорів.

За таких обставин та оскільки Розпорядження № 1290 винесено у порядку, встановленому законом, посилення апеляційного суду на ряд формальних порушень у проектній документації не можуть бути підґрунтям для скасування рішення.

За правилами ст. 226 КАСУ суд касаційної інстанції скасовує судові рішення суду апеляційної інстанції та залишає в силі рішення суду першої

інстанції, яке ухвалено відповідно до закону і скасовано або змінено помилково.

На підставі викладеного, керуючись статтями 220, 223, 230 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Університету задовольнити, а касаційну скаргу С. задовольнити частково.

Постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 19 січня 2011 р. скасувати, а постанову господарського суду м. Києва від 22 квітня 2009 р. залишити в силі.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення, та може бути переглянута Верховним Судом України на підставах, у строки та в порядку, що встановлені статтями 237, 238, 239-1 КАСУ.

У Х В А Л А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 31 липня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Чалого С. Я., Бим М. Є., Гончар Л. Я. (судді), розглянувши в порядку письмового провадження в залі суду касаційну скаргу Контрольно-ревізійного управління в м. Києві (далі — КРУ) на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 4 березня 2008 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 8 липня 2009 р. у справі за позовом КРУ до Київського національного університету технології та дизайну (далі — Університет) про зобов'язання вчинити дії,

в с т а н о в и л а:

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 4 березня 2008 р., залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 8 липня 2009 р., відмовлено у задоволенні позовних вимог КРУ до Університету про зобов'язання відповідача виконати вимогу від 15 травня 2006 р. № 26-03-14/2352.

Не погоджуючись із судовими рішеннями суду першої та апеляційної інстанцій, позивач подав касаційну скаргу, в якій посилається на порушення норм матеріального та процесуального права, просить рішення судів скасувати та прийняти нове, яким позовні вимоги задовольнити.

Заслухавши доповідь судді Вищого адміністративного суду України стосовно обставин, необхідних для прийняття рішення судом касаційної інстанції, перевіrivши і обговоривши доводи касаційної скарги, проаналізувавши правильність застосування судом першої та апеляційної інстанції норм матеріального та процесуального права, колегія суддів Вищого адміністративного суду України доходить висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню на таких підставах.

Як встановлено судами, з 15 березня по 27 квітня 2006 р. КРУ проведено ревізію дотримання вимог законодавства у процесі використання коштів державного бюджету, виділених Міністерством освіти і науки України на підготовку кадрів вищими закладами III–IV рівнів акредитації в Університеті за період з 1 січня 2004 р. по 1 квітня 2006 р.

За результатами ревізії складено акт від 5 травня 2006 р. № 03-30/255, в якому встановлено, що за період, який перевірявся, працівниками відповідача було зайво нараховано та виплачено надбавку за якісне викладання українською мовою на загальну суму 152 600 грн.

Листом від 15 травня 2006 р. № 26-03-14/2352 КРУ зобов'язало відповідача відшкодувати зайво витрачені на оплату праці кошти в сумі 152 600 грн.

Вказана вимога позивача була предметом розгляду в судах першої та апеляційної інстанцій.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог, суди попередніх інстанцій керувалися їх необґрунтованістю та недоведеністю.

Колегія суддів погоджується з такими висновками суду першої та апеляційної інстанцій та вважає за доцільне зазначити про таке.

Статтею 10 Конституції України передбачено, що державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Відповідно до ч. 1 ст. 28 Закону України «Про мови в Українській РСР» в Українській РСР навчальна і виховна робота в професійно-технічних училищах, середніх спеціальних і вищих навчальних закладах ведеться українською мовою, а у випадках, передбачених частинами 2 і 3 ст. 3 цього Закону, поряд з українською — і національною мовою більшості населення.

Згідно із п. 5 ч. 1 наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Інструкції про оплату праці та розміри ставок заробітної плати професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів» від 2 квітня 1993 р. № 90 ректорам (директорам) вищих навчальних закладів надано право встановлювати професорсько-викладацькому складу надбавки за високі творчі й виробничі досягнення залежно від особистого внеску кожного викладача в межах фонду заробітної плати. При встановленні надбавок реко-

мендується враховувати викладання українською мовою, постійне підвищення кваліфікації, стаж науково-педагогічної роботи тощо, при обов'язковій високій якості викладання. Надбавки зменшуються або повністю відмінюються при погіршенні якості роботи. Положення про встановлення надбавок розробляється кожним навчальним закладом і затверджується його радою.

Як вбачається з матеріалів справи, в 2003 р. Університет звернувся до Міністерства освіти і науки України з листом-проханням дозволити як експеримент виплачувати професорсько-викладацькому складу університету надбавки за якісне проведення навчальних занять українською мовою в розмірі 10 % посадового окладу, оплату якої здійснювати за рахунок спеціального фонду університету.

Листом від 26 травня 2003 р. № 10/2 585 Департамент економіки та соціального розвитку Міністерства освіти і науки України повідомив відповідачу, що відповідно до положення про національний заклад України останній має право в межах фонду заробітної плати за рахунок коштів, виділених з державного бюджету, та власних коштів установлювати підвищені посадові оклади, стипендії та інші заохочувальні виплати відповідно до законодавства України.

Наказом Університету від 2 жовтня 2003 р. № 163 встановлено, що викладачам, які мали повне україномовне навчально-методичне забезпечення з усіх дисциплін та викладали їх виключно українською мовою, з 10 жовтня 2003 р. по 30 червня 2004 р. було встановлено надбавку в розмірі 10 % до посадового окладу, розмір якої не перевищував можливого, встановленого законодавством розміру надбавки, а також передбаченого в Колективному договорі відповідача на 2003—2004 роки розміру надбавки.

Відповідно до ст. 9-1 КЗпПУ підприємства, установи, організації в межах своїх повноважень і за рахунок власних коштів можуть встановлювати додаткові порівняно з законодавством трудові і соціально-побутові пільги для працівників. Підприємство може матеріально заохочувати працівників медичних, дитячих, культурно-освітніх, учбових і спортивних закладів, організацій громадського харчування і організацій, що обслуговують трудовий колектив і не входять до його складу.

Згідно із ст. 13 КЗпПУ колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги.

Пунктом 1.2.11 Колективного договору Університету на 2003—2004 роки передбачено, що можуть встановлюватись у межах фонду заробітної плати надбавки до посадового окладу за складність, напруженість та високу якість, кваліфікацію в роботі в розмірі 100 % посадового окладу, як за рахунок загального, так і спеціального фонду бюджету.

Колегія суддів погоджується з висновками судів про те, що хоч і не було чітко конкретизовано підстави надання таких надбавок до посадового окладу,

водночас матеріалами справи підтверджуються вагомі внески та додаткове навантаження на вказаних викладачів у наказі № 163. Так, надбавку було надано лише 30 % викладачів, керуючись їх особистим особливим внеском та зважаючи на складність, напруженість та високу якість і кваліфікацію в роботі та викладання дисциплін виключно державною мовою. За своєю суттю це є інтегральна надбавка, що враховувала для стимулювання праці професорсько-викладацького складу Університету всі види надбавок, передбачених чинним законодавством України за складність, важливість, інтенсивність роботи.

Таким чином, правильним є висновок суду першої та апеляційної інстанцій про те, що право отримувати відсоткову надбавку до посадового окладу науково-педагогічним працівникам в 2003–2004 роках за викладання предметів українською мовою, яке передбачало, з урахуванням специфіки викладання технічних, технологічних, природничих та мистецьких дисциплін, достатньо зусиль та додаткового фізичного та розумового навантаження на викладачів, по суті кваліфікується, як право отримувати надбавку за виконання особливо важкої роботи.

З огляду на наведене вище колегія суддів вважає, що суди першої та апеляційної інстанцій дійшли правильних висновків щодо відмови в задоволенні позовних вимог про зобов'язання відповідача виконати вимогу КРУ від 15 травня 2006 р. № 26-03-14/2352, а тому підстав для зміни або скасування зазначених судових рішень колегія суддів не вбачає.

Відповідно до ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Керуючись статтями 222, 223, 224, 230 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу КРУ в м. Києві залишити без задоволення, а постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 4 березня 2008 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 8 липня 2009 р. — без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі. Ухвала може бути оскаржена в строки, на підставах та в порядку, що передбачені главою 3 розділу IV КАСУ.